

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 24.7.2013
COM(2013) 550 final

2013/0265 (COD)

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

w sprawie opłat interchange w odniesieniu do transakcji płatniczych realizowanych w oparciu o kartę

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

{SWD(2013) 288 final}

{SWD(2013) 289 final}

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

Podstawa i cele wniosku

Celem niniejszego wniosku jest wsparcie procesu rozwoju ogólnounijnego rynku płatności, który umożliwi konsumentom, detalistom oraz innym przedsiębiorstwom czerpanie pełni korzyści, jakie niesie unijny rynek wewnętrzny, w tym korzyści płynących z handlu elektronicznego, zgodnie z założeniami strategii „Europa 2020” i agendy cyfrowej.

Aby osiągnąć ten cel i wspierać usługi o zasięgu ogólnounijnym, wydajność i innowacyjność w dziedzinie instrumentów płatniczych kartą, transakcji płatniczych realizowanych w oparciu o kartę w środowisku płatności tradycyjnych, płatności online i płatności za pośrednictwem urządzeń przenośnych, konieczne jest zapewnienie jasności prawa i równych warunków działania. Ponadto należy zakazać stosowania zasad biznesowych i innych warunków, które uniemożliwiają konsumentom i detalistom uzyskiwanie dokładnych informacji o wysokości opłaty ponoszonej z tytułu transakcji płatniczych, a przez to utrudniają stworzenie w pełni skutecznego rynku wewnętrznego.

Kontekst ogólny

Ramy regulacyjne i prawne dotyczące płatności detalicznych w UE są rozwijane od 12 lat, przy czym czynnikiem przyspieszającym ten proces było wprowadzenie euro. Rozporządzenie 2560/2001 w sprawie równoważności opłat za płatności krajowe i transgraniczne w euro był impulsem do dalszych inicjatyw dotyczących zakończenia tworzenia rynku wewnętrznego płatności.

Ramy regulacyjne i prawne uzupełnia szereg prowadzonych dochodzeń i decyzji wydanych przez Komisję na gruncie unijnego prawa konkurencji na przestrzeni ostatnich lat w dziedzinie płatności detalicznych.

Bezpieczne, skuteczne, konkurencyjne i innowacyjne płatności elektroniczne są niezbędne dla rynku wewnętrznego wszystkich produktów i usług, co ma rosnące znaczenie w świecie, który w coraz większym stopniu przechodzi od handlu w tradycyjnych placówkach handlowych do handlu elektronicznego. W tym kontekście osiągnięcie skutecznie funkcjonującego rynku wewnętrznego w dziedzinie kart płatniczych utrudnia szeroko rozpowszechnione stosowanie niektórych ograniczających zasad i praktyk biznesowych. Te zasady i praktyki skutkują również brakiem informacji o kosztach i cenach transakcji dla konsumentów i detalistów, czego rezultatem są nieoptymalne wyniki rynkowe, w tym nieefektywność cen.

Jedną z kluczowych praktyk utrudniających osiągnięcie zintegrowanego rynku jest szeroko rozpowszechnione wykorzystanie w systemach „czterostronnych”, czyli w najpowszechniejszym rodzaju systemów płatności kartą, tzw. wielostronnych opłat interchange. Są to wspólnie uzgodnione opłaty międzybankowe zazwyczaj między należącymi do określonego systemu dostawcami usług płatniczych świadczącymi usługę acquiringu a dostawcami usług płatniczych wydającymi karty. Takie opłaty interchange uiszczane przez dostawców usług płatniczych świadczących usługę acquiringu stanowią część opłat, jakimi obciążają oni akceptantów (opłaty akceptanta), które z kolei akceptanci przenoszą na konsumentów. Zatem wysokie opłaty interchange ponoszone przez akceptantów skutkują wyższą ceną końcową towarów i usług, jaką płacą wszyscy konsumenci. Wydaje się, że konkurencja między systemami kart płatniczych w praktyce ma głównie na celu przekonanie jak największej liczby dostawców usług płatniczych wydających karty do wydawania ich kart, co zwykle prowadzi do podwyższenia a nie obniżenia opłat, w

przeciwieństwie do występującego zwykle wpływu konkurencji w gospodarce rynkowej, polegającego na obniżeniu cen.

Obecnie nie ma w UE prawodawstwa regulującego opłaty interchange, z wyjątkiem – pośrednio – Danii w odniesieniu do transakcji przeprowadzanych osobiście. Jednakże wiele krajowych organów ds. konkurencji prowadzi obecnie postępowania dotyczące egzekwowania przepisów w dziedzinie konkurencji, w tym w Zjednoczonym Królestwie, Niemczech i we Włoszech. Ponadto szereg państw członkowskich jest w trakcie przyjmowania prawodawstwa, w tym w Polsce, na Węgrzech, w Zjednoczonym Królestwie i we Włoszech.

Wpływ na konsumentów

Wzrost cen spowodowany przez opłaty interchange jest szkodliwy dla konsumentów, którzy są przeważnie nieświadomi opłat ponoszonych przez akceptantów z tytułu używanych przez siebie instrumentów płatniczych. Równocześnie szereg praktyk stwarzających zachęty stosowanych przez dostawców usług płatniczych wydających karty (takich jak bony podróże, premie, rabaty, obciążanie zwrotne, ubezpieczenia itp.) skłania konsumentów do korzystania z instrumentów płatniczych, co generuje wysokie opłaty na rzecz dostawców usług płatniczych wydających karty. Zasady stosowane przez systemy kart płatniczych i praktyki stosowane przez dostawców usług płatniczych mają zazwyczaj na celu utrzymywanie akceptantów i konsumentów w niewiedzy co do różnic w opłatach oraz zmniejszenie przejrzystości rynku, na przykład poprzez „łączenie” opłat bądź zakazywanie akceptantom wybierania tańszej marki kart z kart opatrzonych więcej niż jedną marką lub kierunkowania konsumentów, tak aby korzystali z takich tańszych kart. Nawet jeśli akceptanci mają świadomość różnych kosztów, zasady stosowane przez systemy kart płatniczych często uniemożliwiają im podejmowanie działań mających na celu zmniejszenie opłat. Szczególne znaczenie mają tzw. zasady honorowania wszystkich kart, które zobowiązują akceptantów do przyjmowania wszystkich instrumentów płatniczych wydanych pod tą samą marką, nawet jeśli opłaty akceptanta w przypadku tych kart różnią się trzy-, czterokrotnie w tej samej kategorii kart (tj. kredytowych/debetowych), czy też nawet 25-krotnie pomiędzy kategoriami kart, np. między kartą kredytową premium a taną kartą debetową. W wyniku wspólnie uzgodnionych opłat i środków ograniczających przejrzystość banki nie mają możliwości konkutowania, jeśli chodzi o ten element ich opłat, co prowadzi do wzrostu cen detalicznych płaconych przez konsumentów, w tym przez konsumentów, którzy nie płacą kartą lub płacą kartą o niskich opłatach. W istocie ci ostatni poprzez wyższe ceny detaliczne subsydują korzystanie przez innych, często zamożniejszych konsumentów, z droższych metod płatności. Oprócz ograniczonego wyboru dostawców usług płatniczych, ograniczonej innowacyjności i wyższych cen za usługi płatnicze opłaty interchange podają również w wątpliwość politykę Komisji dotyczącą promowania i ułatwiania korzystania z płatności elektronicznych z korzyścią dla konsumentów¹. Ponadto brak wyboru dostawców usług płatniczych, w tym na poziomie ogólnoeuropejskim, skutecznie uniemożliwia konsumentom czerpanie pełni korzyści z rynku wewnętrznego, w szczególności jeśli chodzi o handel elektroniczny.

Wpływ na rynek wewnętrzny

Obecnie w krajowych i międzynarodowych systemach płatności kartą stosowana jest ogromna liczba różnych opłat interchange, co prowadzi do rozdrobnienia rynku i uniemożliwia detalistom i konsumentom czerpanie korzyści z rynku wewnętrznego towarów i

¹ Zob. na przykład przedstawiony w ostatnim czasie wniosek w sprawie dostępu do podstawowego rachunku płatniczego (COM(2013) 266 final z 8.5.2013).

usług. Nawet biorąc pod uwagę jedynie międzynarodowe systemy płatności kartą, opłaty interchange różnią się nawet dziesięciokrotnie, czego skutkiem są znaczące różnice w kosztach, jakie ponoszą detaliści w poszczególnych krajach. Duże różnice w wysokości opłat w poszczególnych państwach członkowskich utrudniają również detalistom stworzenie ogólnounijnej strategii cenowej dla swoich produktów i usług, zarówno w przypadku sprzedaży przez internet, jak i tradycyjnej, ze szkodą dla konsumentów. Detaliści nie mogą zrównoważyć różnic w wysokości opłat poprzez wykorzystanie usług akceptacji kart oferowanych przez banki w innych państwach członkowskich; szczegółowe zasady stosowane przez systemy płatności nakazują stosowanie opłat interchange obowiązujących dla „punktu sprzedaży” (państwa detalisty) w odniesieniu do każdej transakcji płatniczej. Uniemożliwia to bankom świadczącym usługę acquiringu skuteczne oferowanie swoich usług w wymiarze transgranicznym, a detalistom – ograniczenie swoich kosztów płatniczych z korzyścią dla konsumentów.

Wpływ na możliwości wejścia na rynek

Opłaty interchange ograniczają również możliwości wejścia na rynek, ponieważ wynikające z nich dochody dla dostawców usług płatniczych wydających karty funkcjonują jako minimalny próg, po przekroczeniu którego dostawcy usług płatniczych wydający kart skłonni są wydawać karty płatnicze lub inne instrumenty płatnicze, takie jak rozwiązania w zakresie płatności online lub płatności za pośrednictwem urządzeń przenośnych, oferowane przez nowe podmioty wchodzące na rynek. Wchodzenie na rynek przez podmioty ogólnoeuropejskie jest również utrudnione, ponieważ krajowe opłaty interchange w państwach członkowskich UE różnią się znacznie i nowe podmioty wchodzące na rynek musiałyby zaoferować opłaty interchange co najmniej porównywalne z opłatami obowiązującymi na rynku, na który chcą wejść. Ma to wpływ na rentowność ich modelu działalności, m.in. na potencjalne korzyści skali i zakres ich działalności. Wyjaśnia to również, dlaczego w szeregu państw członkowskich znikają krajowe (zwykle tańsze) systemy kart. Stworzone w ten sposób przez opłaty interchange bariery wejścia na rynek rozwiązań płatniczych online i za pośrednictwem urządzeń przenośnych prowadzą również do spadku innowacyjności.

Jak wspomniano, w UE nie obowiązuje obecnie prawodawstwo regulujące opłaty interchange, z wyjątkiem – pośrednio – w Danii. Jednakże wiele krajowych organów ds. konkurencji prowadzi obecnie postępowania dotyczące egzekwowania przepisów w dziedzinie konkurencji. Ponadto w szeregu państw członkowskich przyjmowane jest obecnie stosowne prawodawstwo. Różne ramy czasowe postępowań krajowych i planowanego prawodawstwa stwarzają ryzyko jeszcze większego rozdrobnienia rynku.

Dlatego w niniejszym rozporządzeniu proponuje się ustanowienie wspólnych zasad dla opłat interchange w UE, poprzez wprowadzenie maksymalnej wysokości opłat za transakcje realizowane przy użyciu kart płatniczych powszechnie wykorzystywanych przez konsumentów, a zatem takich które detalistom będzie trudno odrzucić lub obłożyć dodatkową opłatą. Stworzy to równe warunki działania, co ograniczy obecne rozdrobnienie rynku wynikające z różnic w opłatach. Umożliwi to również skuteczne wchodzenie na rynek nowym podmiotom ogólnoeuropejskim oraz przyczyni się do wzrostu innowacyjności opartej na istniejącej infrastrukturze „równych warunków działania”. Zatem konsumenci i detaliści skorzystają z szerokiego wyboru dostawców usług płatniczych (nowych i dotychczasowych), w tym na poziomie ogólnoeuropejskim. W niniejszym rozporządzeniu proponuje się ponadto środki służące przejrzystości, które umożliwią detalistom i konsumentom bardziej świadomy wybór instrumentów płatniczych.

Obowiązujące przepisy w dziedzinie, której dotyczy wniosek

Niniejsza inicjatywa uzupełni istniejące ramy prawne dotyczące usług płatniczych w UE, w szczególności w odniesieniu do pełnego wprowadzenia rynku wewnętrznego płatności, a także migrację do ogólnoeuropejskich instrumentów płatniczych.

Celem dyrektywy 2007/64/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 listopada 2007 r. w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego (tzw. dyrektywa w sprawie usług płatniczych²) jest ustanowienie standardowych warunków i praw w odniesieniu do usług płatniczych oferowanych na rynku, z korzyścią dla konsumentów i przedsiębiorstw w całej Unii. Dyrektywa ta, poddawana przeglądowi w czasie, kiedy przygotowywany jest niniejszy wniosek, określa ogólne ramy dla płatności w UE. Uzupełnia ją szereg rozporządzeń, takich jak rozporządzenie (WE) nr 924/2009 w sprawie płatności transgranicznych czy rozporządzenie (WE) nr 260/2012, które określa terminy migracji w odniesieniu do wszystkich poleceń przelewu i poleceń zapłaty w euro w UE z systemów krajowych do systemów ogólnoeuropejskich. Rozporządzenie (WE) nr 260/2012 precyzuje również, że nie można naliczać wielostronnych opłat interchange w odniesieniu do poszczególnych transakcji polecenia zapłaty.

Oprócz opracowania ram prawnych, w ciągu ostatnich 20 lat Komisja Europejska i krajowe organy ds. konkurencji przeprowadziły szereg postępowań antymonopolowych dotyczących praktyk ograniczających konkurencję na rynku kart płatniczych. Wyrok Sądu z maja 2012 r.³ potwierdził ustalenia Komisji zawarte w jej decyzji z grudnia 2007 r. w sprawie MasterCard⁴, że wielostronne opłaty interchange ograniczają konkurencję, gdyż podnoszą koszty akceptacji kart przez akceptantów bez korzyści dla konsumentów. Sąd odrzucił argument, że wielostronne opłaty interchange są niezbędne do funkcjonowania systemu płatności kartą. W celu usunięcia problemów w zakresie konkurencji Komisja zaakceptowała zobowiązania przedsiębiorstw Visa i MasterCard do naliczania niższych wielostronnych opłat interchange za transakcje międzynarodowe (i niektóre transakcje krajowe): zobowiązania MasterCard z 2009 r. (górny pułap w odniesieniu do wielostronnych opłat interchange dla konsumentów ograniczy do 0,2 % w przypadku kart debetowych i 0,3 % w przypadku kart kredytowych oraz zmiany zasad nakładanych przez to przedsiębiorstwo na detalistów za pośrednictwem dostawców usług płatniczych świadczących usługę acquiringu) oraz zobowiązania Visa Europe z 2010 r. (tak jak w przypadku MasterCard, z górnym pułapem ograniczonym w odniesieniu do kart debetowych, lecz również obejmującym krajowe wielostronne opłaty interchange, w przypadku gdy opłaty te są ustalane przez samo przedsiębiorstwo Visa Europe, a nie przez krajowe banki). W 2013 r. przedsiębiorstwo Visa Europe złożyło również zobowiązania dotyczące transgranicznych transakcji kartą kredytową w odniesieniu do niektórych państw, w których opłaty te są ustalane przez przedsiębiorstwo Visa Europe oraz zobowiązania dotyczące zasad transgranicznego świadczenia usługi acquiringu. W szeregu innych państw członkowskich toczą się postępowania w dziedzinie konkurencji, w tym w Polsce, na Węgrzech, we Włoszech, na Łotwie, w Zjednoczonym Królestwie, Niemczech i Francji. Przykładowo francuski organ ds. konkurencji nadał w dniu 7 lipca 2011 r. wiążący skutek zobowiązaniom krajowego systemu kart *Groupement des Cartes Bancaires* do obniżenia opłat interchange tego systemu do poziomów równoważnych tym uzgodnionym przez MasterCard i Visę w odniesieniu do obsługiwanych przez nie transakcji transgranicznych.

² <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2007:319:0001:01:PL:HTML>

³ Wyrok Sądu z dnia 24 maja 2012 r. w sprawie T 111/08, MasterCard i in. przeciwko Komisji, jeszcze nieopublikowany.

⁴ Sprawa COMP/34.579, *MasterCard*, decyzja Komisji z dnia 19 grudnia 2007 r.; http://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases/dec_docs/34579/34579_1889_2.pdf

O ile w UE nie obowiązuje prawodawstwo dotyczące opłat interchange, z wyjątkiem – pośrednio – Danii⁵, szereg państw członkowskich pracuje obecnie nad przyjęciem prawodawstwa, w tym Polska, Węgry, Zjednoczone Królestwo i Włochy. W Polsce parlament obraduje nad projektem ustawy regulującej opłaty interchange, przewidującej stopniowe obniżanie pułapów wielostronnych opłat interchange do wysokości 0,5 % do początku 2016 r., zniesienie zasady honorowania wszystkich kart i dopuszczenie pobierania dodatkowych opłat (jedynie w przypadku kart kredytowych). Na Węgrzech toczy się debata nad wnioskiem ustawodawczym, który ograniczy wysokość opłat interchange z tytułu krajowych transakcji kartami kredytowymi i debetowymi do odnośnego poziomu obowiązującego w przypadku transakcji transgranicznych, a za obliczanie tych opłat będzie odpowiedzialny węgierski bank centralny. We Włoszech w grudniu 2012 r. opublikowano w celu konsultacji projekt rozporządzenia Ministerstwa Gospodarki i Finansów, skupiający się na ograniczeniach w łączeniu opłat, porównywalności opłat interchange i opłatach akceptanta, gdyż opłaty akceptanta powinny uwzględniać wolumen transakcji i powinny być niższe w przypadku płatności o niskiej wartości. W Zjednoczonym Królestwie rząd proponuje objęcie systemów płatności regulacją gospodarczą i ustanowienie nowego urzędu regulacji systemów płatności detalicznych skupionego na ochronie konkurencji, podobnego do urzędu regulacji usług użyteczności publicznej⁶.

Spójność z pozostałymi obszarami polityki i celami Unii

Cele wniosku są spójne z obszarami polityki i celami Unii. Po pierwsze, podejmowane środki usprawnią funkcjonowanie rynku wewnętrznego usług płatniczych oraz szerzej – rynku wszystkich towarów i usług, z korzyścią dla europejskich konsumentów i przedsiębiorstw. Po drugie wpierają one inne obszary polityki Unii, w szczególności politykę konkurencji (poprzez ustanowienie równoważnych obowiązków, praw i możliwości dla wszystkich uczestników rynku oraz ułatwienie świadczenia usług płatniczych w wymiarze transgranicznym, co zwiększa poziom konkurencji). W ocenie skutków załączonej do niniejszego wniosku stwierdzono, że proponowane środki przyczynią się do integracji rynku dla konsumentów i akceptantów, będą sprzyjać wchodzeniu nowych podmiotów na rynek ogólnoeuropejski i zwiększą pewność prawa w odniesieniu do modeli biznesowych dla istniejących systemów kart i nowych podmiotów wchodzących na rynek. Środki te zapobiegają również zagrożeniu polegającym na „eksportowaniu” modeli opartych na praktykach ograniczających konkurencję do nowych, innowacyjnych usług płatniczych.

Mimo wyroku Sądu potwierdzającego ocenę Komisji, że wielostronne opłaty interchange stosowane w systemie MasterCard ograniczały konkurencję i nie przynosiły wzrostu efektywności przeważającego nad szkodami, jakie przynosiły akceptantom i konsumentom, międzynarodowe i krajowe systemy kart funkcjonujące obecnie w UE wydają się nie być skłonne do aktywnego dostosowania swoich praktyk, tak aby były one zgodne z europejskimi i krajowymi przepisami dotyczącymi konkurencji. Krajowe organy ds. konkurencji starają się, w ścisłej współpracy z Komisją, zaradzić tej sytuacji, jednak egzekwowanie przepisów dotyczących konkurencji przy obowiązujących różnych ramach czasowych i procedurach nie może zapewnić wystarczająco kompleksowych i terminowych wyników sprzyjających

⁵ Art. 80 duńskiej ustawy w sprawie usług płatniczych i pieniądza elektronicznego, akt skonsolidowany nr 365 z dnia 26 kwietnia 2011 r.; http://www.finanstilsynet.dk/en/Regler-og-praksis/Translated-regulations/~media/Regler-og-praksis/2012/C_Act365_2011_new.ashx. Przepisy tej ustawy dotyczą wielostronnych opłat interchange od transakcji przeprowadzanych osobiście; do zapłaty rocznej opłaty zobowiązani są akceptanci podzieleni na 8 różnych kategorii kosztowych, przy czym o wysokości kwot decyduje Ministerstwo Gospodarki.

⁶ <https://www.gov.uk/government/consultations/opening-up-uk-payments>

integracji rynku i innowacyjności, które są niezbędne w celu zapewnienia konkurencyjności europejskiego rynku płatności na szczeblu globalnym. Uwzględniając unijne przepisy dotyczące konkurencji i doświadczenie Komisji w sprawach z zakresu konkurencji dotyczących płatności, niniejszy wniosek ma zatem na celu wprowadzenie jasności prawa, aby zapewnić skuteczną integrację i konkurencję, a przez to poprawić dobrobyt gospodarczy wszystkich zainteresowanych podmiotów, w szczególności konsumentów. Poprzez ułatwienie przeprowadzania transakcji gospodarczych w obrębie Unii, przyczyni się to również do osiągnięcia szerszych celów strategii UE 2020.

2. WYNIKI KONSULTACJI Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI ORAZ OCENA SKUTKÓW

Konsultacje z zainteresowanymi stronami

Metody konsultacji, główne docelowe sektory i ogólny profil respondentów

W dniu 11 stycznia 2012 r. Komisja Europejska opublikowała zieloną księgę „W kierunku zintegrowanego europejskiego rynku płatności realizowanych przy pomocy kart płatniczych, przez internet i za pośrednictwem urządzeń przenośnych”⁷, a następnie przeprowadziła konsultacje społeczne. W ramach konsultacji społecznych Komisja otrzymała ponad 300 odpowiedzi. Wszechstronne uwagi przekazane przez zainteresowane strony⁸ stanowiły źródło istotnych informacji na temat niektórych najnowszych zmian oraz potencjalnej konieczności wprowadzenia zmian w dotychczasowych ramach dotyczących płatności.

W dniu 4 maja 2012 r. odbyło się wysłuchanie publiczne, w którym udział wzięło około 350 zainteresowanych stron.

W dniu 20 listopada 2012 r. Parlamentu Europejskiego przyjął rezolucję „W kierunku zintegrowanego europejskiego rynku płatności realizowanych przy pomocy kart płatniczych, przez internet i za pośrednictwem urządzeń przenośnych”⁹, która jest sprawozdaniem dotyczącym wspomnianej zielonej księgi.

Podsumowanie odpowiedzi i sposób ich uwzględnienia

Proces konsultacji umożliwił ustalenie niektórych kluczowych przesłań dotyczących zakresu niniejszego rozporządzenia. Wśród zainteresowanych stron reprezentujących różne kategorie panowała powszechna zgoda co do tego, że istnieje potrzeba zapewnienia większej jasności prawa dotyczącego wielostronnych opłat interchange. Dostawcy usług płatniczych uznali to za szczególnie ważne w kontekście toczących się postępowań w dziedzinie konkurencji na szczeblu europejskim i krajowym. Po drugie akceptanci w szczególności, lecz również zainteresowane strony należące do innych kategorii, wskazali na przeszkody w transgranicznym świadczeniu usługi acquiringu, którym należy zaradzić w celu osiągnięcia rzeczywistego jednolitego rynku usług płatniczych. Było również duże zainteresowanie omawianiem zasad biznesowych, przy czym stanowiska były podzielone zależnie od kategorii zainteresowanych podmiotów.

Dostawcy usług płatniczych i prowadzący systemy kart stwierdzili, że fakt, iż wielostronne opłaty interchange są bardzo zróżnicowane w poszczególnych krajach i w odniesieniu do płatności transgranicznych w ramach tego samego systemu kart, nie jest problematyczny i ich

⁷ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52011DC0941:EN:NOT>

⁸ http://ec.europa.eu/internal_market/payments/docs/cim/gp_feedback_statement_en.pdf

⁹ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P7-TA-2012-0426+0+DOC+XML+V0//PL>

zdaniem nie utrudnia integracji rynku. Z drugiej strony, akceptanci, organizacje konsumentów i niektórzy dostawcy usług płatniczych niebędący bankami stwierdzili, że takie różnice nie są uzasadnione i że powinna obowiązywać taka sama wielostronna opłata interchange w odniesieniu do transakcji krajowych i transgranicznych oraz w każdym państwie członkowskim. Organy publiczne stwierdziły, że wielostronne opłaty interchange należy zharmonizować w celu zintegrowania rynku. Dostawcy usług płatniczych byli raczej przeciwni inicjatywie uregulowania opłat interchange, twierdząc, że doprowadziłaby ona do wzrostu opłat dla posiadaczy kart i że detaliści nie przenosiliby korzyści na konsumentów. Z drugiej strony, detaliści byli zdania, że wielostronne opłaty interchange prowadzą do odwróconej konkurencji promującej najdroższe metody płatności i zwiększają bariery wejścia na rynek, a przy tym stwarzają ryzyko wystąpienia tych samych problemów na rynku płatności za pośrednictwem urządzeń przenośnych i płatności przez internet. Większość organizacji konsumentów poparła analizę akceptantów dotyczącą negatywnego wpływu wielostronnych opłat interchange na konkurencję i dobrobyt konsumentów, wyraziły one jednak obawy, że ograniczenie tych opłat mogłoby prowadzić do wzrostu opłat za karty i innych opłat obciążających konsumentów. Organy ds. konkurencji poparły potrzebę podjęcia działań w celu obniżenia wielostronnych opłat interchange, w szczególności w odniesieniu do dojrzałych systemów czterostronnych. Inne organy publiczne miały podzielone zdania.

Jeśli chodzi o transgraniczne świadczenie usługi acquiringu, większość prowadzących systemy i dostawców usług płatniczych dostrzegało potrzebę harmonizacji lokalnych standardów i zasad, natomiast akceptanci i konsumenci byli zgodni co do istnienia wielu lokalnych przeszkód utrudniających transgraniczne świadczenie usługi acquiringu. W przeciwieństwie do prowadzących systemy i dostawców usług płatniczych, akceptanci opowiadali się za rozwiązaniami regulacyjnymi w przeciwieństwie do przyjęcia standardów w ramach samoregulacji. Prowadzący systemy i dostawcy usług płatniczych opowiadali się za obowiązywaniem wielostronnej opłaty interchange kraju, w którym ma miejsce sprzedaż, natomiast większość akceptantów i dostawców usług płatniczych niebędących bankami preferowało wprowadzenie wspólnej wielostronnej opłaty interchange obowiązującej na całym rynku wewnętrznym. Konieczność obowiązkowego uprzedniego zezwolenia w przypadku transgranicznego świadczenia usługi acquiringu popierali jedynie dostawcy usług płatniczych i zasiedziały systemy kart płatniczych.

Jeśli chodzi o zasady biznesowe, nie było konsensusu co do korzyści i potrzeby uregulowania kwestii kierunkowania wyboru formy płatności i zasady honorowania wszystkich kart, która zobowiązuje akceptantów do akceptowania wszystkich kart tej samej marki, jeśli akceptują oni jedną kategorię kart tej marki. Większość podmiotów prowadzących systemy i dostawców usług płatniczych opowiadała się za utrzymaniem obecnego stanu, natomiast akceptanci, konsumenci, organy ds. konkurencji i większość organów publicznych opowiadali się za umożliwieniem akceptantom kierunkowania konsumentów, tak aby korzystali z tańszych metod płatności, poprzez regulację – aczkolwiek konsumenci byli przeciwko możliwości nakładania dodatkowych opłat. Prowadzący systemy i dostawcy usług płatniczych sprzeciwili się zniesieniu zasady honorowania wszystkich kart, tymczasem inne zainteresowane strony poparły objęcie tej kwestii regulacją, gdyż ich zdaniem umożliwi to akceptantom akceptowanie jedynie tańszych metod płatności i będzie miało pozytywny wpływ na konkurencję; konsumenci byli jednak bardziej ostrożni w ocenie tego rozwiązania. Zakaz łączenia opłat akceptanta w odniesieniu do detalistów poparła większość zainteresowanych stron – przy czym prowadzący systemy i dostawcy usług płatniczych byli zdania, że obowiązek odstąpienia od łączenia opłat został już wprowadzony po podjęciu wspomnianych zobowiązań przez MasterCard i Visę.

Szczegółowy przegląd opinii zainteresowanych stron i państw członkowskich na temat opłat interchange znajduje się w sprawozdaniu zawierającym informacje zwrotne dotyczące konsultacji w sprawie zielonej księgi¹⁰.

Parlament Europejski w sporządzonym z własnej inicjatywy sprawozdaniu na temat zielonej księgi uznał cele i utrudnienia w integracji wskazane w zielonej księdze oraz wezwał do podjęcia działań legislacyjnych w szeregu obszarów dotyczących kart płatniczych, a jednocześnie zasugerował ostrożniejsze podejście do płatności internetowych i płatności za pośrednictwem urządzeń przenośnych ze względu na mniejszą dojrzałość tych rynków. Ponadto Parlament zajął stanowcze stanowisko postulujące zapewnienie jasności w kwestii opłat interchange ponoszonych przez uczestników rynku oraz opowiedział się za stopniowym podejściem prowadzącym do zakazu stosowania opłat interchange poprzez ich regulację.

Ocena skutków

Komisja przeprowadziła ocenę skutków wymienioną w programie prac. Ocena skutków została sporządzona w konsultacji z EBC. Ocena skutków dotyczyła jednocześnie wariantów przeglądu dyrektywy w sprawie usług płatniczych i wariantów regulacji wielostronnych opłat interchange.

W ocenie skutków omówiono kwestię braku skutecznej konkurencji na rynkach kart płatniczych i płatności kartą, co prowadzi do nieoptymalnych wyników rynkowych i stosunkowo wysokich opłat, które są przenoszone na akceptantów, a w ostatecznym rozrachunku na konsumentów. W tym kontekście podkreślono również ograniczoną integrację rynku, ograniczone możliwości wejścia na rynek dla nowych ogólnoeuropejskich podmiotów, znikanie krajowych (zasadniczo tańszych) systemów kart i ograniczoną innowacyjność. Opłaty interchange wskazuje się jako ważny czynnik wyjaśniający te tendencje. Duża rozbieżność w wysokości opłat interchange między państwami członkowskimi również stanowi przeszkodę w integracji rynku. Skutki te potęguje szereg zasad biznesowych, które wpływają na brak przejrzystości, możliwość wyboru przez detalistów agenta rozliczeniowego w innym państwie członkowskim („transgraniczne świadczenie usługi acquiringu”) i możliwość kierowania przez detalistów swoich klientów w stronę bardziej wydajnych metod płatności lub odmowy przyjmowania drogich kart (zasada honorowania wszystkich kart).

W ocenie skutków przeanalizowano sześć scenariuszy w odniesieniu do opłat interchange: (i) brak działań ze strony Komisji, (ii) regulacja transgranicznego świadczenia usługi acquiringu i poziomu opłat interchange w przypadku transakcji transgranicznych, (iii) upoważnienie państw członkowskich do ustalenia krajowych opłat interchange na podstawie wspólnej metodyki, (iv) regulacja obejmująca wspólne, ogólnounijne maksymalne poziomy opłat interchange: a) ustalenie maksymalnego pułapu opłat interchange - w różnej wysokości dla kart debetowych i kredytowych - obejmującego zarówno karty debetowe i kredytowe lub jedynie karty debetowe oraz b) całkowity zakaz stosowania opłat interchange w przypadku transakcji kartą debetową lub jedynie ograniczenie ich do określonego niskiego poziomu, (v) możliwość nieobjęcia regulacją opłat interchange (zazwyczaj droższych) kart biznesowych i kart wydanych przez systemy trójstronne oraz (vi) regulacja opłat akceptanta, tj. regulacja opłat ponoszonych przez detalistów na rzecz banku świadczącego usługę acquiringu.

Pułapy 0,2 % i 0,3 % przeanalizowano w scenariuszu (ii) i (iv) odpowiednio w odniesieniu do transakcji kartą debetową i kredytową. Poziomy te są oparte na tzw. teście obojętności dla akceptanta rozwiniętym w literaturze ekonomicznej, który wskazuje poziom opłaty, jaki

¹⁰ http://ec.europa.eu/internal_market/payments/docs/cim/gp_feedback_statement_en.pdf.

akceptant byłby skłonny płacić, gdyby porównał koszty używania przez klientów kart płatniczych z kosztami płatności (gotówkowych) bez użycia karty (z uwzględnieniem opłaty za obsługę płaconej bankom świadczącym usługę acquiringu, tj. opłaty akceptanta). Stymuluje to zatem korzystanie z wydajnych instrumentów płatniczych poprzez promowanie kart, które przynoszą większe korzyści transakcyjne, a przy tym zapobiegają nieproporcjonalnym opłatom ponoszonym przez akceptantów, nakładającym ukryte koszty na innych konsumentów. Nadmierne opłaty akceptanta mogą również powstawać w wyniku zbiorowych umów dotyczących opłat interchange, gdyż akceptanci niechętnie odrzucają kosztowne instrumenty płatnicze w obawie przed zmniejszeniem obrotów. Uwzględniają również poziomy zaproponowane przez systemy (Visa Europe, MasterCard, *Groupement Cartes Bancaires*) w postępowaniach z zakresu konkurencji i zaakceptowane przez organy ds. konkurencji jako niewymagające dalszych działań.

W ocenie stwierdza się ostatecznie, że najkorzystniejszym wariantem wydaje się być połączenie:

- szeregu środków zwiększających skuteczność funkcjonowania rynku, w tym ograniczenie zasady honorowania wszystkich kart oraz umożliwienie akceptantom określenie wyboru marek kart w punkcie sprzedaży w odniesieniu do *wszystkich* kart i transakcji realizowanych w oparciu o kartę opartych na modelach systemów czterostronnych; oraz
- ustalenie pułapu opłat interchange w odniesieniu do transakcji transgranicznych realizowanych przy użyciu kart debetowych i kredytowych dla konsumentów (w pierwszym etapie) oraz w drugim etapie ustalenie pułapu opłat interchange również w odniesieniu do transakcji krajowych realizowanych przy użyciu kart kredytowych i debetowych dla konsumentów.

Ocena skutków wraz z załącznikiem zawierają również szczegółowe wyjaśnienie innych środków zaproponowanych w tym rozporządzeniu w celu zapewnienia przejrzystości na rynku i skutecznego funkcjonowania rynku, w tym zniesienie środków uniemożliwiających kierunkowanie wyboru sposobu płatności, umożliwienie identyfikacji kart, opatrywanie więcej niż jedną marką, obowiązek przedstawiania odbiorcom płatności faktur przez ich dostawców usług płatniczych oraz wprowadzenie obowiązku odstąpienia od łączenia opłat.

Te ogólne środki służące zapewnieniu przejrzystości zaproponowane w rozporządzeniu powinny poprawić skuteczność rynku *wszystkich* kart płatniczych i transakcji realizowanych w oparciu o kartę opartych na modelach czterostronnego systemu płatności (kartą).

Ponieważ jednak niektóre kategorie kart są tak powszechnie używane przez konsumentów, że akceptanci zasadniczo znajdują się w sytuacji, w której nie mogą odmówić przyjęcia takich kart lub zniechęcić konsumentów do ich używania bez obawy utraty obrotów, konieczne są dodatkowe środki w celu zapewnienia integracji rynku, skutecznego funkcjonowania rynku i usunięcia ograniczających konkurencję praktyk biznesowych w tej dziedzinie. Dotyczy to kart debetowych i kredytowych dla konsumentów.

Co ważne, umożliwienie – w pierwszym etapie – akceptantom wyboru agenta rozliczeniowego spoza ich państwa członkowskiego („transgraniczne świadczenie usługi acquiringu”) i regulacja poziomu transgranicznych opłat interchange zapewnią jasność prawa. Chociaż skutki tego rozwiązania mogą być ograniczone jedynie do dużych akceptantów, może ono sprzyjać integracji rynku i – podobnie jak równoważny przepis w rozporządzeniu w sprawie terminu migracji na system SEPA – może zdyscyplinować i ujednolicić poziom opłat interchange obowiązujących w kontekście czysto krajowym.

Jednakże w dłuższej perspektywie również mniejsi detaliści powinni odnieść korzyści ze środków prowadzących do bardziej wydajnych opłat interchange i zapewnienia równych warunków działania dla dostawców usług płatniczych. Po okresie przejściowym regulacja opłat interchange w odniesieniu do kart dla konsumentów powinna być zatem również rozszerzona na krajowe opłaty interchange. Obecnie w ośmiu państwach członkowskich UE nie obowiązują żadne lub obowiązują bardzo niskie opłaty interchange w przypadku transakcji kartą *debetową*, bez wyraźnego negatywnego wpływu na wydawanie kart i korzystanie z nich: wręcz przeciwnie – są to przeważnie państwa członkowskie, w których wydaje się i używa najczęściej kart. Zgodnie z tendencjami w ostatnich dziesięciu latach należy oczekiwać, że w najbliższych latach zwiększy się liczba wydawanych i wykorzystywanych kart debetowych, tak więc można uznać, że po okresie przejściowym przewidzianym w rozporządzeniu karty debetowe będą „wszechobecne” w UE i nie będzie już uzasadnienia dla tworzenia zachęt do wydawania kart i korzystania z nich poprzez opłaty pobierane przez detalistów i przekazywane dostawcom usług płatniczych wydającym karty. Już teraz bardzo rzadkie są sytuacje otwarcia rachunku płatniczego bez wydania karty, co samo w sobie oznacza znaczne oszczędności dla dostawców usług płatniczych. Ponadto we wniosku w sprawie dyrektywy¹¹ dotyczącej m.in. dostępu do podstawowego rachunku płatniczego proponuje się zobowiązanie państw członkowskich do dopilnowania, by podstawowy rachunek płatniczy umożliwiał dokonywanie transakcji (w tym płatności przez internet) z użyciem karty płatniczej. Aby mali detaliści mogli odnieść korzyści ze środków prowadzących do wydajniejszych opłat interchange i równych warunków działania dla dostawców usług płatniczych, konieczne byłoby uregulowanie również krajowych opłat od kart dla konsumentów. Aby uniknąć dyskryminacji małych detalistów w stosunku do dużych, którzy najłatwiej mogą odnieść korzyści z transgranicznego świadczenia usługi acquiringu, proponuje się rozszerzenie w drugim etapie również na *krajowe* transakcje kartą kredytową zaproponowanego w pierwszym etapie pułapu w odniesieniu do transakcji *transgranicznych*. Komisja stwierdza jednak, że konieczne jest dalsze zbadanie dojrzałości rynków w EOG, w szczególności w odniesieniu do wydawania kart debetowych i potrzeb związanych z korzystaniem z nich; należy również ocenić brak potrzeby naliczania opłat interchange w celu stworzenia zachęty do wydawania tych kart i korzystania z nich. W międzyczasie, jak wyjaśniono powyżej, obowiązywałyby pułapy 0,2 % i 0,3 % odpowiednio w odniesieniu do transakcji kartą debetową i kredytową.

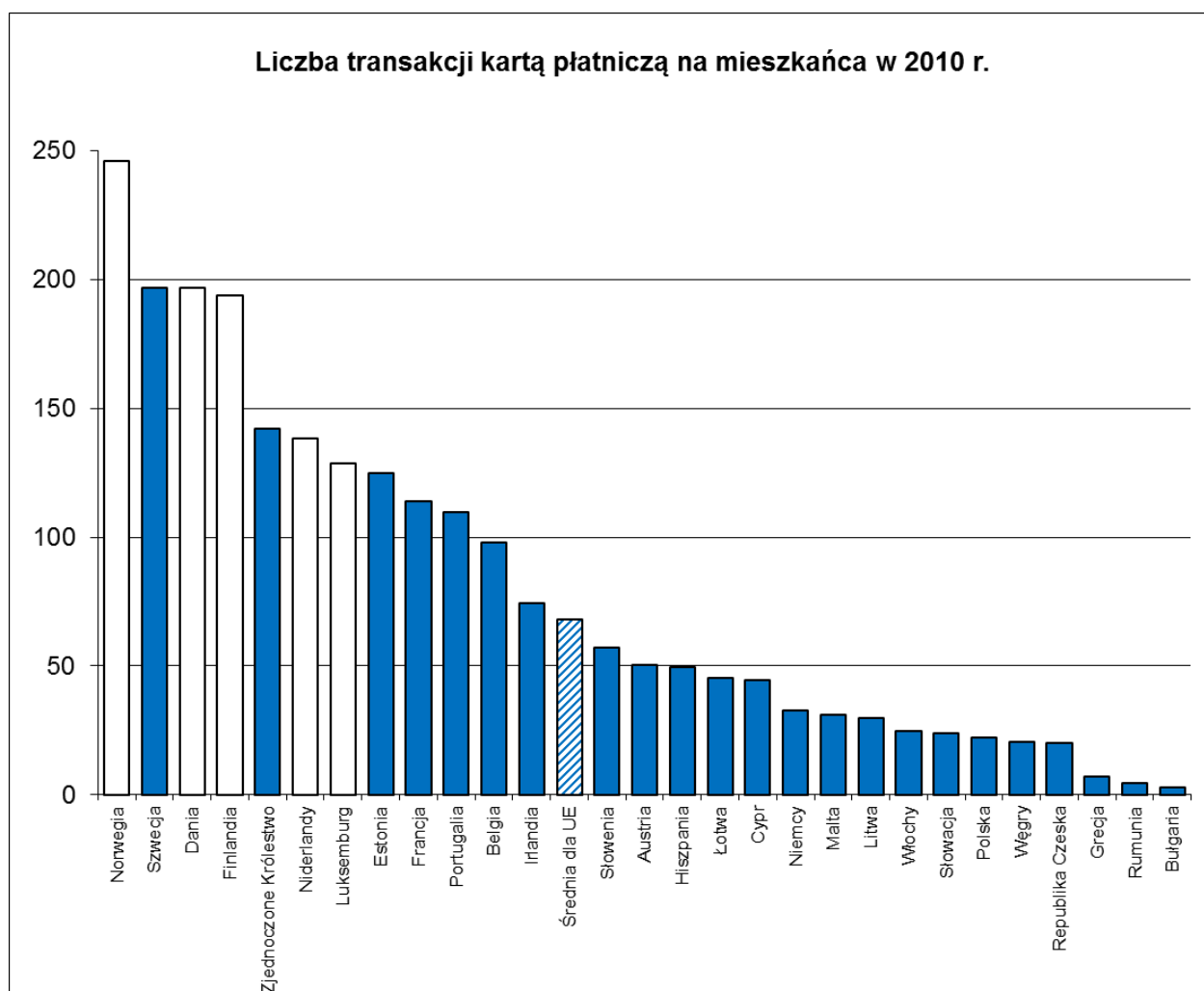
Generalnie rzecz biorąc ustalenie pułapów opłat interchange przyniesie detalistom korzyści w postaci niższych opłat, w wyniku czego odnotują oszczędności, których część mogłaby zostać przekazana konsumentom. Konsumentom ponoszą już dodatkowe koszty z powodu włączania opłat interchange (poprzez opłatę akceptanta) do cen detalicznych, a banki są mniej chętne do przenoszenia korzyści z opłat interchange na swoich posiadaczy rachunków niż akceptanci na swoich klientów, co wynika z mniejszej konkurencji w sektorze bankowym i bieżącego braku mobilności konsumentów w obszarze bankowości detalicznej. Zatem dalsze przenoszenie korzyści przez akceptantów powinno być w każdym przypadku większe niż dalsze przenoszenie korzyści przez banki. Oszacowano, że w Australii, po interwencji, nastąpiła obniżka o 0,67 AUD na jedną transakcję zakupu i 77,19 AUD na jeden rachunek w ujęciu rocznym. Skutki mogą być jednak różne w zależności od sektora detalicznego, wielkości akceptanta, zakresu, w jakim korzysta z instrumentów płatniczych, i „koszyka zakupów”. Zawsze trudne będzie powiązanie zmiany określonego czynnika ekonomicznego ze zmianą określonej ceny produktu lub usługi w danym sklepie detalicznym.

¹¹ COM(2013) 266 final.

Nie oznacza to jednak, że koszty obciążające obecnie detalistów byłyby automatycznie przenoszone na konsumentów przez ich banki. Systemy płatnicze mają skomplikowaną konstrukcję: bank posiadacza karty utrzymuje stosunki z posiadaczem karty, bank akceptanta utrzymuje stosunki z akceptantem, a oba te banki zasadniczo konkurują z innymi bankami i podlegają różnym okolicznościom rynkowym w swoich zachowaniach względem swoich odnośnych konsumentów. Oczekuje się zatem, że ustalenie pułapu opłat interchange miałooby pozytywny wpływ na akceptację kart, co z kolei za sprawą efektów skali może mieć również pozytywny wpływ na wydawanie kart. Wydaje się, że w większości krajów obniżenie wysokich opłat interchange jest powiązane z powszechniejszą akceptacją kart, a w krajach o niższych opłatach interchange wykorzystanie kart jest większe. Dania ma jeden z najwyższych w UE wskaźników korzystania z kart – 216 transakcji na mieszkańca – oraz system zerowej opłaty interchange od kart debetowych. Dotyczy to również systemów międzynarodowych: w Szwajcarii Maestro nie pobiera opłat interchange i jest głównym systemem kart debetowych. W Niderlandach coraz wyższe jest wykorzystanie kart i ich akceptacja, zastępując transakcje gotówkowe. Zarówno w Danii, jak i w Niderlandach, występują niskie opłaty za rachunki bankowe w porównaniu z krajami o wysokich opłatach interchange (np. Francją nawet po postępowaniach z zakresu konkurencji, Hiszpanią). W Hiszpanii wykorzystanie kart zwiększyło się po interwencji; średnia wartość transakcji kartą obniżyła się o 15 % od 2005 r. do 2010 r. Równocześnie ilość i wartość transakcji kartą zwiększyła się według oficjalnych danych Banku Hiszpanii¹².

¹²

Por. ocena skutków, s. 208.

Jak pokazano powyżej, systemy krajowe pozbawione opłat interchange charakteryzuje również najwyższy poziom wykorzystania kart (dane EBC), przy czym Zjednoczone Królestwo i Szwecja również mają stosunkowo niskie opłaty interchange.

Ogólny wpływ obniżenia opłat interchange na dochody dostawców usług płatniczych wydających karty i dostawców usług płatniczych świadczących usługę acquiringu jest trudny do oszacowania, gdyż wzrost liczby transakcji kartą (poprzez wyższy poziom akceptacji) i oszczędności dostawców usług płatniczych związane z obrotem gotówką przynajmniej częściowo mogłyby zrównoważyć straty wynikające z wprowadzenia pułapu opłat interchange. Inne oszczędności mogą wynikać z mniejszej liczby wypłat gotówki z bankomatów i bardziej ograniczonych kwot opłat interchange, które wnoszą oni na rzecz banków świadczących usługę acquiringu w odniesieniu do wypłat z bankomatów. Zatem nie jest oczywiste, że w rezultacie obniżą się dochody banków wydających karty. Pod względem rentowności system płatności kartą debetową pozbawiony opłaty interchange wydaje się całkowicie wykonalny z handlowego punktu widzenia, bez podnoszenia kosztów rachunków bieżących dla konsumentów. Dania na przykład posiada zerową opłatę interchange w odniesieniu do krajowego systemu kart debetowych, przy czym przeciętny posiadacz rachunku płaci opłatę za prowadzenie rachunku bieżącego znacznie niższą niż średnia UE. Podobnie w Szwajcarii główną siecią kart debetowych jest Maestro (część MasterCard), które nie pobiera wielostronnych opłat interchange.

W istocie nie ma automatycznego związku między obniżeniem opłat interchange a wzrostem rocznej opłaty za posiadanie karty. Opłaty za posiadanie karty wydają się bardziej powiązane

na przykład z poziomem konkurencji w sektorze bankowości detalicznej. W Stanach Zjednoczonych banki próbowały podnieść opłaty za posiadanie karty po uregulowaniu kwestii opłat interchange, musiały jednak wycofać się z powodu znacznego sprzeciwu konsumentów. W Szwajcarii nastąpiła obniżka opłat za posiadanie karty równocześnie z obniżką opłat interchange. W Australii opłaty za posiadanie karty szybko rosły przed wprowadzeniem pułapów opłat interchange, a po reformie wzrost opłat za posiadanie karty uległ spowolnieniu (między 1997 r. a 2002 r.: karty kredytowe +218 % i między 2003 r. a 2008 r.: +122%). W Hiszpanii od czasu interwencji średnie roczne opłaty rosły rocznie o 6,18 EUR w przypadku kart debetowych i 11,45 EUR w przypadku kart kredytowych. Jednakże portfel kart banków zwiększył się, przy czym wzrost liczby kart kredytowych był znacząco większy niż kart debetowych, mimo kryzysu gospodarczego. Inne tendencje mogą być może sugerować, że konkurencja w hiszpańskim sektorze bankowym jest stosunkowo ograniczona: na przykład opłaty za prowadzenie rachunku bieżącego podwoiły się od 2007 r. do 2012 r. oraz wzrosły opłaty za przekroczenie salda środków na rachunku bieżącym. W Hiszpanii wzrost opłat w bankowości detalicznej wydaje się powszechny i niezwiązany z opłatami interchange.

Istnieją niepotwierdzone dane o spadku cen, który miał miejsce w Stanach Zjednoczonych rok po regulacji wielostronnych opłat interchange. Ponadto na podstawie danych z Australii wydaje się, że detaliści odniosą pełnię korzyści (100%) z niższych opłat interchange, gdyż rynki świadczenia usługi acquiringu są raczej bardziej konkurencyjne niż rynki wydawania kart, natomiast potencjalny wzrost opłat za posiadanie karty jest ograniczony do 30-40 % kwoty obniżki opłaty interchange. Ponadto po ustaleniu pułapu opłat interchange i wprowadzeniu środków służących przejrzystości konsumenci korzystający z tanich metod płatności nie będą już „subsydiować” innych (często zamożniejszych) konsumentów korzystających z droższych metod płatności, gdyż akceptanci nie mogą kierunkować konsumentów, w szczególności jeśli chodzi o karty, które mają obowiązek przyjmować.

Ponownie dzięki istnieniu konkurencji konsumenci i detaliści odniosą korzyści z wejścia nowych podmiotów na rynek płatności. Nawet jeśli wzrosną opłaty za posiadanie karty – co nie jest pewne, gdyż wpływ ograniczenia opłat interchange na dochody banków będzie prawdopodobnie mieszany – konsumenci nadal potencjalnie odniosą korzyści z niższych opłat interchange poprzez niższe ceny detaliczne, nawet jeśli detaliści nie przeniosą na nich 100 % oszczędności, a także korzyści związane z wejściem nowych podmiotów na rynek płatności. Należy również uwzględnić fakt, że konsumenci najprawdopodobniej odniosą korzyści z usług oferowanych przez nowe podmioty na rynku. Realnym przykładem takiej sytuacji, jeśli chodzi o opłaty interchange poniżej pułapu 0,2 %, są Niderlandy, w których tanie rozwiązanie w zakresie płatności przez internet (Ideal) zostało opracowane głównie dlatego, że obowiązujące w tym kraju niskie opłaty interchange zachęciły banki do wprowadzania innowacji. W konsekwencji holenderscy konsumenci nie muszą płacić wysokich opłat za posiadanie karty kredytowej, żeby móc robić zakupy przez internet.

Karty biznesowe i karty wydawane przez systemy trójstronne, mimo że są przeważnie droższe, nie zostaną objęte – jak zaproponowano w wariantcie (v) – poszczególnymi pułapami zaproponowanymi w odniesieniu do kart dla konsumentów, ponieważ mają one ograniczony udział w rynku w UE oraz zróżnicowane struktury opłat i nie przewiduje się, aby miało się to zmienić w przyszłości. Jednakże środki zaproponowane w odniesieniu do transakcji przy użyciu kart dla konsumentów miałyby zastosowanie do takich systemów w zakresie, w jakim wydają one takie karty i korzystają z licencjonowanych dostawców usług płatniczych w sposób, który sprawia, że ich systemy faktycznie funkcjonują podobnie jak systemy czterostronne. Ponadto środki zwiększające przejrzystość miałyby zastosowanie do takich systemów w każdych warunkach.

Regulacja opłat akceptanta zgodnie z wariantem (vi) pociągałaby za sobą objęcie zakresem rozporządzenia nie tylko opłat interchange, lecz również innych opłat obciążających akceptantów. Oznaczałoby to faktyczne kontrolowanie cen dla akceptantów oraz regulację cen detalicznych. Natomiast ustalenie pułapu opłat interchange oznaczałoby regulację cen hurtowych w celu dostosowania ich do wyników analizy w sprawach dotyczących konkurencji w celu urzeczywistnienia rynku wewnętrznego, gdyż opłaty interchange nie są cenami końcowymi dla detalistów, a w jeszcze mniejszym stopniu dla konsumentów.

Środki służące przejrzystości i kierunkowaniu wyboru pozostałyby kluczowe w celu zapobiegania natarczywej promocji kart o nieuregulowanych opłatach interchange. Należałoby również uwzględnić środki przeciwdziałające obchodzeniu wprowadzanych przepisów.

3. ASPEKTY PRAWNE WNIOSKU

Streszczenie proponowanych działań

Wniosek jest podzielony na dwie główne części.

Pierwsza część wprowadza przepisy dotyczące opłat interchange. W odniesieniu do tych opłat we wniosku tworzy się obszar „uregulowany” i „nieuregulowany”. Obszar uregulowany obejmuje wszystkie transakcje kartami powszechnie używanymi przez konsumentów, a zatem trudnymi do odrzucenia przez detalistów, tj. kartami debetowymi i kredytowymi dla konsumentów, oraz transakcje płatnicze realizowane w oparciu o kartę. Obszar nieuregulowany obejmuje wszystkie transakcje kartą płatniczą i transakcje płatnicze realizowane w oparciu o kartę, które nie są objęte obszarem uregulowanym, w tym tzw. karty biznesowe lub karty wydawane przez systemy trójstronne.

W „obszarze uregulowanym” w dwuletnim okresie przejściowym następującym po publikacji rozporządzenia wprowadza się maksymalne poziomy opłat interchange w odniesieniu do transakcji transgranicznych (w przypadku gdy posiadacz karty korzysta z niej w innym państwie członkowskim) lub transakcji podlegających transgranicznej usłudze acquiringu (w przypadku gdy akceptant korzysta z usług dostawcy usług płatniczych świadczącego usługę acquiringu w innym państwie członkowskim).

Chociaż w ocenie skutków wskazano zakaz stosowania opłat interchange w odniesieniu do kart debetowych jako najkorzystniejszy wariant, Komisja jest zdania, że dojrzałość rynków w EOG, w szczególności jeśli chodzi o wydawanie kart debetowych i korzystanie z nich musi zostać jeszcze zbadana oraz należy ocenić brak konieczności naliczania opłat interchange w celu stworzenia zachęty do wydawania tych kart i korzystania z nich, zanim całkowicie zniesione zostaną opłaty interchange w odniesieniu do kart debetowych. Proponuje się zatem, by po etapie przejściowym obejmującym jedynie liberalizację i regulację transgranicznego świadczenia usługi acquiringu, takie same maksymalne opłaty, które obowiązują w odniesieniu do transakcji podlegających transgranicznej usłudze acquiringu, obowiązywały również w odniesieniu do transakcji krajowych. Po dwóch latach od pełnego wejścia w życie odnośnego prawodawstwa Komisja przedstawi Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie na temat jego stosowania, oceniając w szczególności, czy poziom opłat interchange jest odpowiedni, uwzględniając kwestię zakresu korzystania i kosztów różnych metod płatności oraz to, w jakim stopniu na rynku pojawiły się nowe podmioty i nowe technologie.

Po okresie przejściowym wszystkie (*transgraniczne i krajowe*) **transakcje kartami debetowymi** dla konsumentów i transakcje płatnicze realizowane w oparciu o takie karty będą obciążone opłatą interchange maksymalnie w wysokości 0,20 %, a wszystkie

(*transgraniczne i krajowe*) **transakcje kartami kredytowymi** dla konsumentów oraz transakcje płatnicze realizowane w oparciu o takie karty będą obciążone opłatą interchange maksymalnie w wysokości 0,30 %. Pułapy te, ponieważ zostały zatwierdzone przez organy ds. konkurencji jako niewymagające dalszych działań, wydają się rozsądnymi punktami odniesienia, które zostały już wdrożone bez kwestionowania funkcjonowania międzynarodowego systemu kart i dostawców usług płatniczych oraz dobrobytu detalistów i konsumentów, a jednocześnie zapewniają pewność prawa.

Druga część rozporządzenia dotyczy przepisów odnoszących się do zasad biznesowych, które będą obowiązywały w odniesieniu do wszystkich kategorii transakcji kartą i transakcji płatniczych realizowanych w oparciu o karty. Od chwili wejścia w życie rozporządzenia, na przykład:

- stosowanie zasady honorowania wszystkich kart zostanie ograniczone. Nie będzie jednak możliwa dyskryminacja ze względu na bank wydający karty lub pochodzenie posiadacza karty ani między kartami obciążonymi tej samej wysokości opłatą interchange;
- zabronione będzie stosowanie zasady uniemożliwiającej lub ograniczającej akceptantom możliwość kierunkowania klientów do bardziej wydajnych instrumentów płatniczych („zasada niekierunkowania”);
- dostawcy usług płatniczych świadczący usługę acquiringu będą przekazywać akceptantom co najmniej raz w miesiącu wyciągi opłat, w których wyszczególnione będą opłaty uiszczane przez akceptantów w danym miesiącu w odniesieniu do poszczególnych kategorii kart i poszczególnych marek, w odniesieniu do których dany agent rozliczeniowy świadczy usługi acquiringu;
- zakazane będzie stosowanie jakichkolwiek zasad uniemożliwiających akceptantom ujawnianie swoim klientom opłat, które uiszczają na rzecz agentów rozliczeniowych w odniesieniu do usług płatniczych.

Ocena skutków została zmieniona po posiedzeniu Rady ds. Oceny Skutków w dniu 20 marca 2013 r. Istotne zmiany to m.in. przekazanie dodatkowych informacji o rynku kart, jego funkcjonowaniu i o orzecznictwie UE dotyczącym opłat interchange, wraz ze streszczeniem literatury ekonomicznej na temat opłat interchange. Wyraźniej przedstawiono możliwy wpływ ograniczenia maksymalnej wysokości opłat interchange na wysokość opłat dla posiadaczy kart, ogólny dobrobyt konsumentów i dochody banków, aby optymalnie przedstawić skutki najważniejszych wariantów w głównym tekście. Lepiej wyjaśniono wzajemne powiązania między poszczególnymi wariantami i pakietami, a także przedstawiono uzasadnienie pakietu obejmującego wszystkie elementy, w tym opłaty interchange, wraz z uzasadnieniem przyczyn objęcia opłat interchange regulacją poprzez prawodawstwo.

Podstawa prawna

Art. 114 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Zasada pomocniczości

Zasada pomocniczości ma zastosowanie, o ile wnioski nie podlega wyłącznym kompetencjom Unii.

Cele wniosku nie mogą zostać osiągnięte w sposób wystarczający przez państwa członkowskie z następujących przyczyn.

Ze względu na swój charakter zintegrowany rynek płatności, oparty na sieciach wykraczających poza granice krajów, wymaga podejścia ogólnounijnego, ponieważ mające

zastosowanie zasady, reguły, procesy i standardy muszą być spójne we wszystkich państwach członkowskich, aby zapewnić pewność prawa i równe warunki działania dla wszystkich uczestników rynku. Alternatywą dla podejścia ogólnounijnego byłby system krajowych działań regulacyjnych i postępowań z zakresu konkurencji, jednak system ten byłby mniej skuteczny niż działanie na szczeblu UE oraz byłby bardziej skomplikowany i generowałby wyższe koszty niż prawodawstwo na szczeblu europejskim. Zatem potencjalna interwencja na szczeblu UE jest zgodna z zasadą pomocniczości. Podejście takie wspiera jednolity obszar płatności w euro (SEPA) i jest spójne z agendą cyfrową, w szczególności z zamiarem utworzenia jednolitego rynku cyfrowego. Podejście to wspiera innowacje technologiczne i przyczynia się do wzrostu gospodarczego i zatrudnienia, w szczególności w obszarze handlu elektronicznego i handlu prowadzonego za pomocą urządzeń przenośnych.

Ponadto ze względu na transgraniczny charakter rynku płatności wszelkie środki podejmowane przez organy publiczne z zamiarem obniżenia lub zmiany wysokości opłat hurtowych (opłat interchange) jedynie w jednym państwie członkowskim zakłócałyby sprawne funkcjonowanie ogólnowspólnotowego rynku płatności i nie sprzyjałyby integracji rynku, gdyż nie stwarzałyby równych warunków działania w całej UE. Dotyczy to na przykład różnych krajowych środków mających na celu regulację opłat interchange lub ustalenie ich pułapów, co obecnie planuje szereg państw członkowskich.

Wniosek jest zatem zgodny z zasadą pomocniczości.

Zasada proporcjonalności

Wniosek jest zgodny z zasadą proporcjonalności z następujących przyczyn.

Wniosek nie wykracza poza to, co jest ściśle konieczne do osiągnięcia wyznaczonych w nim celów, mianowicie rozwinięcia ogólnounijnego rynku płatności, który umożliwi konsumentom, detalistom i innym przedsiębiorstwom odniesienie pełnych korzyści z unijnego rynku wewnętrznego, w tym rynku handlu elektronicznego. Te rozszerzone możliwości wejścia na rynek przez podmioty ogólnoeuropejskie, wzrost innowacyjności oraz możliwości działania przez krajowe (zasadniczo tańsze) systemy kart oraz ograniczone korzystanie z gotówki stwarzają nowe możliwości dla detalistów i dostawców usług płatniczych, niezależnie od tego, czy są to banki, czy nowe podmioty wchodzące na rynek. Skuteczna konkurencja na rynku płatności kartą i płatności realizowanych w oparciu o karty przyniesie wymierne wyniki rynkowe, zapewni szerszy wybór dostawców usług płatniczych, w tym dostawców ogólnoeuropejskich oraz podmiotów innowacyjnych, a także niższe koszty dla detalistów i konsumentów. Te oszczędności powinny być z kolei przeniesione przez akceptantów na konsumentów poprzez niższe ceny detaliczne.

Opłaty interchange i ich bardzo zróżnicowana wysokość stanowią przeszkodę w integracji rynku i skutecznej konkurencji, czego skutki potęguje szereg zasad realizowania transakcji ograniczających przejrzystość dla detalistów i konsumentów, zawężających detalistom możliwość wyboru agenta rozliczeniowego w innym państwie członkowskim, a detalistom możliwość kierowania konsumentów ku bardziej wydajnym metodom płatności.

Na podstawie konsultacji z zainteresowanymi stronami, streszczonych w ocenie skutków, Komisja proponuje zestaw środków zwiększających skuteczność funkcjonowania rynku, obejmujących ustalenie pułapów opłat interchange w odniesieniu do transakcji transgranicznych realizowanych przy użyciu kart debetowych i kredytowych dla konsumentów (w pierwszym etapie) oraz, w drugim etapie, ustalenie pułapów opłat interchange również w odniesieniu do transakcji krajowych realizowanych przy użyciu kart kredytowych i debetowych dla konsumentów.

Odstąpienie od regulacji pozostawiłoby kompletnie nierozwiązany problem rosnącej zależności od dwóch międzynarodowych podmiotów rynkowych, przy stopniowym znikaniu z rynku (zasadniczo tańszych) krajowych systemów kart. Korzyści skali i zakresu dla potencjalnych nowych ogólnoeuropejskich podmiotów wchodzących na rynek i podmiotów innowacyjnych byłyby ograniczone, natomiast akceptanci i konsumenci nadal płaciliby za utrzymanie rozdrobnionego i kosztownego rynku płatności w UE (ponad 1 % PKB UE, czyli 130 mld EUR rocznie według danych EBC). Pozostawienie tych kwestii do uregulowania wyłącznie w ramach postępowań z zakresu konkurencji, w szczególności na podstawie wyroku w sprawie MasterCard, zajęłoby wiele lat i zawsze wiązałoby się z indywidualnymi rozstrzygnięciami w konkretnych sprawach, a zatem nie zapewniałoby równych warunków działania.

Konieczne i proporcjonalne jest objęcie zakresem rozporządzenia transakcji krajowych, a nie jedynie transakcji transgranicznych, które przyniosłyby korzyści głównie dużym detalistom. Transakcje transgraniczne można uregulować od razu, stwarzając detalistom możliwości znalezienia tańszych usług acquiringu za granicą oraz zachęcając krajowe środowiska lub systemy bankowe do obniżenia pobieranych przez nie opłat za świadczenie usługi acquiringu. Podobny proces miał niedawno miejsce w odniesieniu do poleceń zapłaty. Rozporządzenie w sprawie dat końcowych SEPA ogranicza wysokość opłat interchange z tytułu poleceń zapłaty, znosząc opłaty interchange za transgraniczne polecenie zapłaty i utrzymując możliwość naliczania krajowych opłat interchange do 2017 r. W rezultacie i w obliczu przejścia przez szereg akceptantów do agentów rozliczeniowych w sąsiednich krajach, banki zobowiązały się do zniesienia opłat interchange za polecenie zapłaty już do dnia 1 września 2013 r.^{13 14}

W konsekwencji zobowiązań jednostronnych i zobowiązań przyjętych w ramach postępowań z zakresu konkurencji, wiele transgranicznych transakcji płatniczych kartą jest już przeprowadzanych w Unii z uwzględnieniem maksymalnych poziomów opłat interchange mających zastosowanie w pierwszej fazie stosowania niniejszego rozporządzenia. Elementy te można zatem wprowadzić bardzo szybko. Konieczna będzie jednak zmiana krajowych opłat interchange. Niezbędne jest zatem przyznanie okresu przejściowego w odniesieniu do krajowych transakcji płatniczych. Ponadto wniosek nie uniemożliwia państwom członkowskim utrzymania lub wprowadzenia niższych pułapów lub środków o równoważnym celu lub skutku poprzez prawodawstwo krajowe.

Co więcej, ustalenie pułapów opłat interchange przyniosłoby korzyści detalistom, którzy z większym prawdopodobieństwem niż banki przeniosą te korzyści na klientów, biorąc pod uwagę obecny niższy poziom konkurencji w sektorze bankowym i niski odsetek klientów przechodzących do innych banków.

Równocześnie konsumenci płacą już opłaty interchange pośrednio w cenach detalicznych, a konsumenci płacący gotówką lub kartami debetowymi obecnie subsydują korzystanie z droższych kart przez innych konsumentów. Można argumentować, że obniżenie opłat interchange mogłoby zachęcić banki do podniesienia opłat dla posiadaczy kart. Nie ma jednak dowodów potwierdzających taką zależność. Opłaty za karty determinuje głównie poziom konkurencji w sektorze bankowości detalicznej.

Chociaż niniejszy wniosek sprzyja integracji rynku, wchodzenie na rynek nowych podmiotów oraz dobrobyt konsumentów i detalistów, wcale nie jest pewne wystąpienie negatywnego wpływu na dotychczasowych dostawców usług płatniczych i banki. Oczekuje się, że ustalenie wspomnianych pułapów opłat interchange będzie miało pozytywny wpływ na skalę akceptacji

¹³ http://www.autoritedelaconurrence.fr/user/standard.php?id_rub=418&id_article=1895

¹⁴ http://www.autoritedelaconurrence.fr/user/standard.php?id_rub=418&id_article=1895

kart przez akceptantów, a zatem zachęci konsumentów do częstszego korzystania z kart. Wzrost liczby transakcji kartami (dzięki szerszej akceptacji) oraz oszczędności w obrocie gotówką mogłyby co najmniej częściowo zrównoważyć bankom potencjalne straty wynikające z wprowadzenia pułapów opłat interchange. Inne oszczędności kosztów mogą wynikać z mniejszej liczby wypłat gotówki z bankomatów.

Przewidziane pułapy w wysokości 0,2 % i 0,3 % oparte są na tzw. „teście obojętności dla akceptanta”, który pozwala określić wysokość opłat, jaką akceptant byłby skłonny płacić, gdyby porównał koszty korzystania przez konsumenta z karty płatniczej z kosztami płatności bez użycia karty (gotówką). Odnośne pułapy obliczono na podstawie tego testu, wykorzystując dane zebrane przez cztery krajowe banki centralne. Dane te zostały zaakceptowane przez przedsiębiorstwa Visa, MasterCard i przez francuski krajowy system kart *Groupement Cartes Bancaires*. Wniosek jest zatem proporcjonalny do wspomnianych powyżej celów. Wszystkie zaproponowane w niniejszym wniosku przepisy zostały zweryfikowane pod kątem proporcjonalności w celu zagwarantowania, że będą one właściwe i proporcjonalne.

Wybór instrumentów

Proponowane instrumenty: rozporządzenie.

Inne instrumenty byłyby niewłaściwe z następujących względów.

Poziom opłat interchange i ograniczające zasady biznesowe wymagają ustalenia standardów na poziomie technicznym i możliwie najpełniejszej harmonizacji. Przemawia to za rozporządzeniem, a nie dyrektywą. Ponadto ze względu na sieciowy charakter sektora płatności, większość korzyści wystąpi dopiero po ukończeniu we wszystkich państwach członkowskich przejścia z krajowych na ogólnounijne instrumenty płatnicze. Dyrektywa, wraz z potencjalnie różnymi wdrażającymi ją przepisami na szczeblu krajowym, stwarza ryzyko utrwalenia obecnego rozdrobnienia rynku płatności. Poza tym opóźniłaby ona migrację ze względu na czas potrzeby na jej transpozycję na szczeblu krajowym. Zaleca się zatem wykorzystanie instrumentu prawnego w postaci rozporządzenia w celu uregulowania opłat interchange i ograniczających praktyk biznesowych na rynku płatności kartą oraz na rynkach płatności kartą za pośrednictwem urzędów przenośnych i w internecie.

Niniejsze rozporządzenie nie narusza praw podstawowych i jest zgodne z zasadami uznanymi w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej, zwłaszcza w zakresie swobody prowadzenia przedsiębiorstwa, prawa do skutecznego środka odwoławczego i rzetelnego procesu oraz musi być wdrażane zgodnie z tymi prawami i zasadami.

4. WPLYW NA BUDŻET

Wniosek nie ma wpływu na budżet UE.

5. ELEMENTY FAKULTATYWNE

Klauzula przeglądu/rewizji/wygaśnięcia

Wniosek zawiera klauzulę przeglądu.

Europejski Obszar Gospodarczy

Akt prawny, którego dotyczy wniosek, ma znaczenie dla EOG i w związku z tym jego zakres powinien być rozszerzony na Europejski Obszar Gospodarczy.

Szczegółowe omówienie wniosku

Poniższe krótkie streszczenie ma ułatwić podjęcie decyzji poprzez opis najważniejszych przepisów rozporządzenia.

Artykuł 1 – Przedmiot i zakres stosowania – określa, że rozporządzenie ustanawia przepisy odnoszące się do opłat interchange z tytułu transakcji kartą płatniczą i transakcji płatniczych realizowanych w oparciu o karty w UE, jeśli odbiorca płatności i jego dostawca usług płatniczych w danej transakcji płatniczej znajdują się w UE, a także zasad biznesowych związanych z tymi płatnościami.

Artykuł 2 – Definicje – uspołnione, w możliwie największym stopniu, z definicjami zastosowanymi w dyrektywie 2007/64/WE. Jednakże z uwagi na ograniczony w porównaniu z dyrektywą w sprawie usług płatniczych zakres rozporządzenia, niektóre definicje zostały dostosowane na potrzeby niniejszego wniosku.

Artykuł 3 – Opłaty interchange z tytułu transgranicznych transakcji kartą debetową dla konsumentów lub kartą kredytową dla konsumentów – określa obowiązujące dostawców usług płatniczych pułapy w wysokości 0,2 % i 0,3 % w odniesieniu do transakcji transgranicznych przeznaczonymi dla konsumentów kartami debetowymi i kredytowymi; przepisy tego artykułu wejdą w życie dwa miesiące po publikacji.

Artykuł 4 – Opłata interchange z tytułu wszystkich transakcji kartą debetową dla konsumentów lub kartą kredytową dla konsumentów – określa obowiązujące dostawców usług płatniczych pułapy w wysokości 0,2 % i 0,3 % wartości transakcji w odniesieniu do wszystkich transakcji przeznaczonych dla konsumentów kartami debetowymi i kredytowymi; przepisy tego artykułu wejdą w życie dwa lata po publikacji.

Artykuł 5 – Zakaz opłat stanowiących obchodzenie przepisów – stanowi, że do celów wdrażania pułapów określonych w art. 3 i 4, na potrzeby oceny potencjalnego obejścia przepisów w obliczeniach płaconych i otrzymywanych opłat interchange uwzględnia się kwotę będącą wynikiem kompensaty opłat otrzymanych i zapłaconych między wystawcą karty i systemem.

Artykuł 6 – (Udzielanie licencji) stanowi, że wystawiane przez system licencje do celów wydawania kart i świadczenia usługi acquiringu nie powinny być ograniczone do określonego terytorium, lecz obejmować całe terytorium Unii.

Artykuł 7 – Rozdzielność systemów kart płatniczych i podmiotów obsługujących transakcję – stanowi, że powinno mieć miejsce organizacyjne rozdzielenie systemów i podmiotów, które przetwarzają transakcje, oraz zakazuje dyskryminacji terytorialnej w zasadach przetwarzania, natomiast nakazuje techniczną interoperacyjność systemów przetwarzania tych podmiotów.

Artykuł 8 – Opatrywanie więcej niż jedną marką i wybór marki – stanowi, że wydawca instrumentu płatniczego decyduje, czy dana marka instrumentu płatniczego może być umieszczona na tej samej karcie lub portfelu. Wybór używanej marki instrumentu płatniczego należy do konsumenta i nie może być z góry narzucony przez wydawcę poprzez automatyczne mechanizmy w danym instrumencie lub poprzez sprzęt w punkcie sprzedaży.

Artykuł 9 – (Brak łączenia opłat) wyjaśnia, że banki świadczące usługę acquiringu oferują i obciążają odbiorców indywidualnie za różne kategorie i różne marki kart płatniczych i nie narzucają pojedynczej ceny, a także przekazują odnośne informacje o kwotach mających zastosowanie do wspomnianych różnych kategorii i marek.

Artykuł 10 – Zasady honorowania wszystkich kart – wyjaśnia, że systemy płatności i dostawcy usług płatniczych nie mogą narzucić detaliście obowiązku akceptowania określonej kategorii lub marki, jeśli akceptuje on inną kategorię lub markę, z wyjątkiem sytuacji, w której dana marka lub kategoria podlega takiej samej uregulowanej opłacie interchange jak ta

pierwsza. Na przykład akceptanci akceptujący karty debetowe przeznaczone dla konsumentów nie mogą być zmuszeni do akceptowania kart kredytowych przeznaczonych dla konsumentów, można im jednak narzucić wymóg akceptowania innych kart debetowych przeznaczonych dla konsumentów.

Artykuł 11 – Zasady kierowania wyboru – wyjaśnia, że systemy płatności i systemy dostawców usług płatniczych nie mogą uniemożliwiać detalistom kierowania wyboru klientów, tak aby korzystali z określonych instrumentów płatniczych preferowanych przez detalistów. Nie narusza to przepisów dotyczących rabatów i opłat dodatkowych określonych w dyrektywie w sprawie usług płatniczych i w art. 19 dyrektywy w sprawie praw konsumentów. Systemy płatności i systemy dostawców usług płatniczych nie mogą uniemożliwiać detalistom informowania konsumentów o opłatach interchange i opłatach akceptanta.

Artykuł 12 – Informacje dla odbiorcy dotyczące poszczególnych transakcji płatniczych – określa informacje, które dostawca usług płatniczych przekazuje akceptantowi po wykonaniu indywidualnej transakcji płatniczej, a także przewiduje możliwość okresowego przekazywania tych informacji.

Artykuł 13 – Właściwe organy – reguluje procedury wyznaczania organów krajowych odpowiedzialnych za stosowanie przepisów niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 14 – Sankcje – zobowiązuje państwa członkowskie do określenia przepisów dotyczących sankcji za naruszenie przepisów niniejszego rozporządzenia oraz do powiadamiania Komisji o nich.

Artykuł 15 – Pozasądowe procedury wnoszenia skarg i dochodzenia praw – zobowiązuje państwa członkowskie do określenia szczegółowych wymogów dotyczących rozstrzygania sporów między płatnikami i dostawcami usług płatniczych.

Artykuł 16 – Klauzula przeglądu – przewiduje dokonanie przeglądu cztery lata po wejściu w życie, w szczególności w odniesieniu do poziomu opłat interchange. Artykuł ten określa mechanizmy oceny skuteczności stosowania przepisów niniejszej dyrektywy i w razie konieczności zaproponowania ich zmiany.

Artykuł 17 – Wejście w życie – określa datę wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY**w sprawie opłat interchange w odniesieniu do transakcji płatniczych realizowanych w oparciu o kartę**

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,
uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 114 ust. 1,
uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,
po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,
uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego¹⁵,
uwzględniając opinię Europejskiego Banku Centralnego¹⁶,
stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą,
a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Fragmentacja rynku wewnętrznego jest szkodliwa dla konkurencyjności, wzrostu gospodarczego i tworzenia miejsc pracy w Unii. Aby rynek wewnętrzny funkcjonował właściwie, konieczne jest wyeliminowanie bezpośrednich i pośrednich przeszkód dla prawidłowego funkcjonowania i zakończenia tworzenia zintegrowanego rynku płatności elektronicznych, na którym nie będzie rozróżnienia między płatnościami krajowymi i transgranicznymi.
- (2) Dyrektywa 2007/64/WE Parlamentu Europejskiego i Rady¹⁷ zapewniła podstawy prawne dla utworzenia ogólnounijnego wewnętrznego rynku płatności, ponieważ w znacznym stopniu ułatwiła działalność dostawców usług płatniczych poprzez stworzenie jednolitych przepisów w odniesieniu do świadczenia usług płatniczych.
- (3) W rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 924/2009¹⁸ ustanowiono zasadę, że opłaty uiszczane przez użytkowników płatności transgranicznych w euro, w tym płatności kartą objętych niniejszym rozporządzeniem, są takie same, jak w przypadku analogicznych płatności w państwie członkowskim.

¹⁵ Dz.U. C [...] z [...], s. [...].

¹⁶ Dz.U. C [...] z [...], s. [...].

¹⁷ Dyrektywa 2007/64/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 listopada 2007 r. w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego zmieniająca dyrektywy 97/7/WE, 2002/65/WE, 2005/60/WE i 2006/48/WE i uchylająca dyrektywę 97/5/WE (Dz.U. L 319 z 5.12.2007, s. 1).

¹⁸ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 924/2009 z dnia 16 września 2009 r. w sprawie płatności transgranicznych we Wspólnocie oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 2560/2001 (Dz.U. L 266 z 9.10.2009, s. 11).

- (4) W rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 260/2012¹⁹ ustanowiono przepisy dotyczące funkcjonowania poleceń przelewu i poleceń zapłaty w euro na rynku wewnętrznym, ale z zakresu wspomnianego rozporządzenia wyłączono płatności realizowane w oparciu o kartę.
- (5) Dyrektywa 2011/83/UE Parlamentu Europejskiego i Rady²⁰ harmonizuje niektóre przepisy dotyczące umów zawieranych między konsumentami a przedsiębiorcami, w tym przepisy dotyczące opłat za wykorzystywanie środków płatności, na podstawie których państwa członkowskie zakazują przedsiębiorcom pobierania od konsumentów, w związku ze stosowaniem określonych sposobów płatności, opłat, które są wyższe od kosztów poniesionych przez przedsiębiorców w związku z korzystaniem z tych sposobów płatności.
- (6) Bezpieczne, efektywne, konkurencyjne i innowacyjne płatności elektroniczne są niezwykle istotne, aby umożliwić konsumentom, akceptantom i przedsiębiorstwom czerpanie pełni korzyści wynikających z jednolitego rynku, tym bardziej w miarę przechodzenia na całym świecie z handlu tradycyjnego na handel elektroniczny.
- (7) W kilku państwach członkowskich²¹ trwają prace ustawodawcze, które mają na celu uregulowanie opłat interchange i które obejmują wiele kwestii, w tym wprowadzenie pułapów opłat interchange na różnych poziomach, opłaty akceptanta, zasady honorowania wszystkich kart oraz środki służące kierunkowaniu wyboru. Obowiązujące decyzje administracyjne w niektórych państwach członkowskich znacznie się między sobą różnią. Biorąc pod uwagę negatywny wpływ opłat interchange na detalistów i konsumentów, przewiduje się dalsze wprowadzanie środków regulacyjnych na poziomie krajowym, których celem jest reagowanie na poziom tych opłat lub rozbieżności w ich zakresie. Takie krajowe środki doprowadziłyby prawdopodobnie do powstania znacznych przeszkód dla zakończenia tworzenia rynku wewnętrznego w obszarze płatności realizowanych przy użyciu kart płatniczych, a także płatności realizowanych przez internet i za pośrednictwem urządzeń przenośnych w oparciu o karty i w związku z tym ograniczałyby swobodę świadczenia usług.
- (8) Karty płatnicze są najczęściej stosowanym elektronicznym instrumentem płatniczym w przypadku zakupów detalicznych. Wciąż jednak pozostaje wiele do zrobienia pod względem integracji unijnego rynku kart płatniczych, ponieważ wiele rozwiązań płatniczych nie może rozwijać się w wymiarze transgranicznym, a nowym ogólnounijnym dostawcom uniemożliwia się wejście na rynek. Brak integracji rynku prowadzi obecnie do wzrostu cen i mniejszego wyboru usług płatniczych dla konsumentów i detalistów, a także do bardziej ograniczonych możliwości korzystania z rynku wewnętrznego. Istnieje zatem potrzeba usunięcia przeszkód na drodze do efektywnego funkcjonowania rynku kart płatniczych, w tym płatności realizowanych za pośrednictwem urządzeń przenośnych i przez internet w oparciu o transakcje

¹⁹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 260/2012 z dnia 14 marca 2012 r. ustanawiające wymogi techniczne i handlowe w odniesieniu do poleceń przelewu i poleceń zapłaty w euro oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 924/2009 (Dz.U. L 94 z 30.3.2012, s. 22).

²⁰ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/83/UE z dnia 25 października 2011 r. w sprawie praw konsumentów, zmieniająca dyrektywę Rady 93/13/EWG i dyrektywę 1999/44/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz uchylająca dyrektywę Rady 85/577/EWG i dyrektywę 97/7/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 304 z 22.11.2011, s. 64).

²¹ We Włoszech, na Węgrzech, w Polsce i Zjednoczonym Królestwie.

kartami płatniczymi, które to przeszkody wciąż utrudniają utworzenie w pełni zintegrowanego rynku.

- (9) Aby umożliwić efektywne funkcjonowanie rynku wewnętrznego, należy promować i ułatwiać stosowanie płatności elektronicznych z korzyścią dla detalistów i konsumentów. Karty i inne płatności elektroniczne mogą być stosowane w bardziej wszechstronny sposób, w tym do realizowania płatności przez internet w celu skorzystania z możliwości płynących z rynku wewnętrznego i handlu elektronicznego, a jednocześnie zapewniają one detalistom potencjalnie bezpieczne płatności. Realizowanie płatności kartą i w oparciu o kartę zamiast dokonywania płatności gotówką może być zatem korzystne dla detalistów i konsumentów, pod warunkiem że opłaty za użytkowanie systemów płatności ustalone są na uzasadnionym ekonomicznie poziomie, jednocześnie przyczyniając się do innowacji i wchodzenia na rynek nowych podmiotów.
- (10) Jedną z kluczowych praktyk utrudniających funkcjonowanie rynku wewnętrznego płatności kartą i w oparciu o kartę jest szeroko rozpowszechnione funkcjonowanie opłat interchange, które w większości państw członkowskich nie podlegają żadnym przepisom. Opłaty interchange są to opłaty międzybankowe zazwyczaj stosowane między należącymi do określonego systemu dostawcami usług płatniczych świadczącymi usługę acquiringu a dostawcami usług płatniczych wydającymi karty. Opłaty interchange stanowią zasadniczą część opłat nakładanych na akceptantów przez dostawców usług płatniczych świadczących usługę acquiringu za każdą transakcję kartą. Akceptanci z kolei wliczają te koszty stosowania kart w ogólne ceny towarów i usług. Wydaje się, że konkurencja między systemami płatności kartą w praktyce ma głównie na celu przekonanie jak największej liczby dostawców usług płatniczych wydających karty (np. banków) do wydawania swoich kart, co zwykle prowadzi do wyższych, a nie niższych opłat interchange na rynku, w przeciwieństwie do występującego zwykle wpływu konkurencji w gospodarce rynkowej, polegającego na obniżeniu cen. Regulacja opłat interchange poprawiłby funkcjonowanie rynku wewnętrznego.
- (11) Wiele różnych obowiązujących obecnie opłat interchange, a także ich poziomy uniemożliwiają pojawianie się „nowych” podmiotów ogólnounijnych działających na podstawie modeli biznesowych zakładających niższe opłaty interchange, ze szkodą dla potencjalnych korzyści skali i zakresu oraz ich efektywności. Ma to negatywny wpływ na detalistów i konsumentów oraz uniemożliwia wprowadzanie innowacji. Ponieważ podmioty ogólnounijne musiałyby oferować bankom wydającym karty co najmniej najwyższy poziom opłat interchange występującej na rynku, na który pragną one wejść, powoduje to również utrzymującą się fragmentację rynku. Istniejące krajowe systemy, w ramach których opłaty interchange są niższe lub w ogóle nie są pobierane, mogą zostać zmuszone do wycofania się z rynku z powodu presji ze strony banków, które dążą do uzyskiwania wyższych dochodów z opłat interchange. W rezultacie konsumentom i akceptantom oferowany jest niewielki wybór, wyższe ceny i niższa jakość usług płatniczych, natomiast możliwość korzystania przez nich z ogólnounijnych rozwiązań płatniczych jest ograniczona. Ponadto detaliści nie mogą zrównoważyć różnic w wysokości opłat poprzez wykorzystanie usług akceptacji kart oferowanych przez banki w innych państwach członkowskich. Szczegółowe zasady stosowane przez systemy płatności nakazują stosowania opłat interchange obowiązujących dla „punktu sprzedaży” (państwa detalisty) w odniesieniu do każdej transakcji płatniczej. Uniemożliwia to bankom świadczącym usługę acquiringu

skuteczne oferowanie swoich usług w wymiarze transgranicznym. Detaliści natomiast nie mogą ograniczyć swoich kosztów płatności z korzyścią dla konsumentów.

- (12) Stosując obowiązujące przepisy, Komisja i krajowe organy ds. konkurencji nie były w stanie zaradzić tej sytuacji.
- (13) W związku z tym w celu uniknięcia fragmentacji rynku wewnętrznego i znacznych zakłóceń konkurencji w wyniku obowiązywania rozbieżnych przepisów i decyzji administracyjnych, istnieje potrzeba, by zgodnie z art. 114 TFUE podjąć działania w celu rozwiązania problemu wysokich i zróżnicowanych poziomów opłat interchange, aby umożliwić dostawcom usług płatniczych świadczenie usług w wymiarze transgranicznym, zaś konsumentom i detalistom – korzystanie z usług transgranicznych.
- (14) Stosowanie niniejszego rozporządzenia pozostaje bez uszczerbku dla stosowania unijnych i krajowych reguł konkurencji. Niniejsze rozporządzenie nie powinno uniemożliwiać państwom członkowskim utrzymania lub wprowadzenia niższych pułapów lub środków o równoważnym celu lub skutku poprzez prawodawstwo krajowe.
- (15) Niniejsze rozporządzenie jest zgodne z podejściem stopniowym. W pierwszej kolejności konieczne jest podjęcie środków w celu ułatwienia transgranicznego wydawania kart i świadczenia usługi acquiringu w odniesieniu do transakcji kartą płatniczą. Umożliwienie akceptantom wyboru agenta rozliczeniowego spoza ich państwa członkowskiego („transgraniczne świadczenie usługi acquiringu”) i ustanowienie maksymalnego poziomu transgranicznych opłat interchange w odniesieniu do transakcji podlegających transgranicznej usłudze acquiringu powinno zapewnić jasność prawa. Ponadto licencje na wydawanie instrumentów płatniczych lub świadczenie usługi acquiringu w odniesieniu do instrumentów płatniczych powinny obowiązywać bez ograniczeń geograficznych w obrębie Unii. Środki te ułatwiałyby sprawne funkcjonowanie rynku wewnętrznego płatności realizowanych przy użyciu kart płatniczych, przez internet i za pośrednictwem urządzeń przenośnych z korzyścią dla konsumentów i detalistów.
- (16) W konsekwencji zobowiązań jednostronnych i zobowiązań przyjętych w ramach postępowań z zakresu konkurencji, wiele transgranicznych transakcji płatniczych kartą jest już przeprowadzanych w Unii z uwzględnieniem maksymalnych poziomów opłat interchange mających zastosowanie w pierwszej fazie stosowania niniejszego rozporządzenia. W związku z tym przepisy dotyczące tych transakcji powinny wejść w życie w krótkim terminie, stwarzając detalistom możliwości znalezienia tańszych usług acquiringu za granicą oraz zachęcając krajowe środowiska lub systemy bankowe do obniżenia pobieranych przez nie opłat za świadczenie usługi acquiringu.
- (17) W przypadku transakcji krajowych konieczny jest okres przejściowy w celu zapewnienia dostawcom usług płatniczych i systemom odpowiednio długiego czasu na dostosowanie się do nowych wymogów. W związku z tym po upływie dwóch lat od daty wejścia w życie niniejszego rozporządzenia oraz w celu zakończenia tworzenia wewnętrznego rynku płatności realizowanych w oparciu o kartę, zakres obowiązywania pułapów opłat interchange za transakcje kartą dla konsumentów powinien zostać rozszerzony na wszystkie płatności transgraniczne i krajowe.
- (18) W celu ułatwienia transgranicznego świadczenia usługi acquiringu wszystkie (transgraniczne i krajowe) transakcje kartą debetową dla konsumentów i transakcje płatnicze realizowane w oparciu o taką kartę powinny być obciążane opłatą

interchange maksymalnie w wysokości 0,20 %, a wszystkie (transgraniczne i krajowe) transakcje kartą kredytową dla konsumentów oraz transakcje płatnicze realizowane w oparciu o taką kartę powinny być obciążane opłatą interchange maksymalnie w wysokości 0,30 %.

- (19) Pułapy te są oparte na tzw. teście obojętności dla akceptanta rozwiniętym w literaturze ekonomicznej, który wskazuje poziom opłaty, jaką akceptant byłby skłonny płacić, gdyby porównał koszty używania przez klientów kart płatniczych z kosztami płatności (gotówkowych) bez użycia karty (z uwzględnieniem opłaty za obsługę płaconej bankom świadczącym usługę acquiringu, tj. opłaty akceptanta, która jest płacona obok opłaty interchange). Stymuluje to zatem korzystanie z wydajnych instrumentów płatniczych poprzez promowanie kart, które przynoszą większe korzyści transakcyjne, a przy tym zapobiegają nieproporcjonalnym opłatom ponoszonym przez akceptantów, nakładającym ukryte koszty na innych konsumentów. Nadmierne opłaty akceptanta mogą również powstawać w wyniku zbiorowych umów dotyczących opłat interchange, gdyż akceptanci niechętnie odrzucają kosztowne instrumenty płatnicze w obawie przed zmniejszeniem obrotów. Doświadczenie pokazało, że poziomy te są proporcjonalne, gdyż nie zagrażają funkcjonowaniu międzynarodowych systemów kart płatniczych i dostawców usług płatniczych. Zapewniają one również korzyści dla detalistów i konsumentów oraz pewność prawa.
- (20) Niniejsze rozporządzenie powinno obejmować wszystkie transakcje, w przypadku których dostawca usług płatniczych płatnika i dostawca usług płatniczych odbiorcy mają siedzibę w Unii.
- (21) Zgodnie z zasadą neutralności technologicznej, określoną w europejskiej agendzie cyfrowej, niniejsze rozporządzenie powinno mieć zastosowanie do transakcji płatniczych realizowanych w oparciu o kartę niezależnie od środowiska, w którym transakcja jest przeprowadzana, w tym poprzez detaliczne instrumenty płatnicze i usługi, zarówno w trybie offline, jak i online, a także za pośrednictwem urządzeń przenośnych.
- (22) Transakcje kartą płatniczą są zasadniczo realizowane na podstawie dwóch głównych modeli biznesowych, tzw. trójstronnych systemów kart płatniczych (posiadacz karty – system agenta rozliczeniowego i wydawcy karty – akceptant) i czterostronnych systemów kart płatniczych (posiadacz karty – bank wydający karty – bank świadczący usługę acquiringu – akceptant). Wiele czterostronnych systemów kart płatniczych stosuje wyraźnie określone opłaty interchange, głównie wielostronne. W przypadku trójstronnych systemów kart płatniczych opłaty interchange (opłaty uiszczane przez banki świadczące usługę acquiringu w celu zachęcenia do wydawania i stosowania kart) mają ukryty charakter. Aby potwierdzić istnienie ukrytych opłat interchange i przyczynić się do stworzenia równych warunków działania, trójstronne systemy kart płatniczych, w których dostawcy usług płatniczych pełnią rolę wydawców kart lub agentów rozliczeniowych, powinny być uznawane za czterostronne systemy kart płatniczych i powinny kierować się tymi samymi zasadami, podczas gdy środki dotyczące przejrzystości i zasad realizowania transakcji powinny mieć zastosowanie do wszystkich dostawców usług płatniczych.
- (23) Ważne jest, aby zapewnić, by przepisy dotyczące opłat interchange, które mają zostać zapłacone lub otrzymane przez dostawców usług płatniczych, nie były obchodzone w wyniku wprowadzania alternatywnych przepływów opłat na rzecz dostawców usług płatniczych wydających karty. Aby tego uniknąć, za opłatę interchange należy uznawać „kwotę netto” opłat uiszczonych i otrzymanych przez dostawców usług

płatniczych wydających karty od systemu kart płatniczych. W celu sprawdzenia czy dochodzi do obchodzenia przepisów, przy obliczaniu opłaty interchange należy uwzględnić całkowitą kwotę płatności lub zachęty otrzymanych przez dostawcę usług płatniczych wydającego karty od systemu kart płatniczych w odniesieniu do regulowanych transakcji pomniejszoną o opłaty uiszczone na rzecz systemu przez dostawcę usług płatniczych wydającego karty. Płatności, zachęty i opłaty, które należy uwzględnić, mogą mieć charakter bezpośredni (tj. są uwarunkowane wolumenem transakcji lub charakterem transakcji) lub pośredni (obejmują zachęty handlowe, premie i rabaty za osiągnięcie określonych wolumenów transakcji).

- (24) Konsumenci zwykle nie zdają sobie sprawy z opłat uiszczanych przez akceptantów z tytułu instrumentów płatniczych, z których korzystają. Równocześnie szereg praktyk stanowiących zachęty stosowanych przez dostawców usług płatniczych wydających karty (takich jak bony podróżne, premie, rabaty, obciążanie zwrotne, bezpłatne ubezpieczenia itp.) może kierunkować wybór konsumentów, tak aby korzystali z instrumentów płatniczych generujących wyższe opłaty na rzecz dostawców usług płatniczych wydających karty. Aby temu zapobiec, środki ograniczające wysokość opłat interchange powinny mieć zastosowanie tylko w stosunku do kart płatniczych, które stały się produktami będącymi w powszechnym użyciu, a akceptantom zwykle trudno jest ich nie przyjmować ze względu na to, że są wydawane na szeroką skalę i są powszechnie stosowane (tj. karty debetowe i kredytowe dla konsumentów). W celu zwiększenia efektywności funkcjonowania rynku w nieregulowanych obszarach sektora oraz w celu ograniczenia przenoszenia działalności z regulowanych do nieregulowanych obszarów sektora konieczne jest przyjęcie szeregu środków, takich jak rozdzielenie systemu i infrastruktury, kierunkowanie płatnika przez odbiorcę i umożliwienie selektywnej akceptacji instrumentów płatniczych przez odbiorcę.
- (25) Rozdzielenie systemu od infrastruktury powinno umożliwić wszystkim podmiotom obsługującym transakcje konkutowanie o klientów systemów. Ponieważ koszty obsługi stanowią istotną część łącznych kosztów akceptacji kart, ważne jest, aby ta część łańcucha wartości została otwarta na skuteczną konkurencję. Na podstawie rozdzielenia systemu i infrastruktury systemy kart płatniczych i podmioty obsługujące transakcje powinny być niezależne pod względem formy prawnej, organizacji i procedur podejmowania decyzji. Nie powinny one postępować w dyskryminujący sposób, przykładowo poprzez zapewnianie sobie nawzajem traktowania preferencyjnego lub uprzywilejowanych informacji, które nie są dostępne dla ich konkurentów w danym segmencie rynku, nakładanie nadmiernych wymogów informacyjnych na ich konkurentów w danym segmencie rynku, subsydiowanie krzyżowe swoich działań lub posiadanie wspólnych rozwiązań w zakresie zarządzania. Takie dyskryminacyjne praktyki przyczyniają się do fragmentacji rynku, mają negatywny wpływ na możliwości wejście na rynek nowych uczestników rynku i uniemożliwiają powstawanie podmiotów ogólnounijnych, a tym samym utrudniają zakończenie tworzenia rynku wewnętrznego płatności realizowanych przy użyciu kart płatniczych, przez internet i za pośrednictwem urządzeń przenośnych ze szkodą dla detalistów, przedsiębiorstw i konsumentów.
- (26) Zasady stosowane przez systemy kart płatniczych i praktyki stosowane przez dostawców usług płatniczych mają zazwyczaj na celu utrzymywanie akceptantów i konsumentów w niewiedzy co do różnic w opłatach oraz zmniejszenie przejrzystości rynku, na przykład poprzez „łączenie” opłat bądź zakazywanie akceptantom wybierania tańszej marki kart z kart opatrzonych więcej niż jedną marką lub kierunkowania konsumentów, tak aby korzystali z tych tańszych kart. Nawet jeśli

akceptanci mają świadomość różnych kosztów, zasady stosowane przez systemy kart płatniczych często uniemożliwiają im podejmowanie działań mających na celu zmniejszenie opłat.

- (27) Instrumenty płatnicze wiążą się z różnymi kosztami dla odbiorcy, przy czym niektóre z nich są droższe od innych. Z wyjątkiem sytuacji, w których zgodnie z przepisami instrument płatniczy jest wymagany w odniesieniu do niektórych kategorii płatności lub nie można odmówić jego akceptacji ze względu na jego status prawnego środka płatniczego, odbiorca powinien mieć możliwość kierunkowania płatników, tak aby korzystali z konkretnego instrumentu płatniczego. Systemy kart płatniczych i dostawcy usług płatniczych nakładają na odbiorców szereg ograniczeń w tym względzie, przykładowo ograniczenia dotyczące odmowy akceptacji przez odbiorcę konkretnych instrumentów płatniczych w przypadku niskich kwot, ograniczenia co do zapewniania płatnikowi informacji dotyczących opłat poniesionych przez odbiorcę w odniesieniu do konkretnych instrumentów płatniczych lub ograniczenia nałożone na odbiorcę w zakresie liczby terminali płatniczych w jego sklepie akceptujących konkretne instrumenty płatnicze. Ograniczenia te powinny zostać zniesione.
- (28) Zgodnie z art. 55 wniosku COM (2013) 547 odbiorca, może kierunkować płatnika, tak aby korzystał z takiego konkretnego instrumentu płatniczego. Odbiorca nie powinien jednak żądać żadnych opłat za korzystanie z instrumentów płatniczych, w odniesieniu do których opłaty interchange są regulowane w ramach niniejszego rozporządzenia, ponieważ w takich sytuacjach korzyści z pobierania dodatkowych opłat są ograniczone, a jednocześnie komplikują sytuację na rynku.
- (29) Z zasady honorowania wszystkich kart wynika nałożone na odbiorców przez dostawców usług płatniczych wydających karty i systemy kart płatniczych podwójne zobowiązanie do akceptowania, z jednej strony, wszystkich kart tej samej marki („honorowanie wszystkich produktów”), niezależnie od różnych kosztów wynikających ze stosowania tych kart, oraz do akceptowania, z drugiej strony, wszystkich kart niezależnie od banku wydającego karty, który wydał daną kartę („honorowanie wszystkich wydawców kart”). W interesie konsumenta leży, by w przypadku tej samej kategorii kart odbiorcy nie mogli postępować w dyskryminujący sposób w stosunku do różnych wydawców lub posiadaczy kart oraz by systemy płatności i dostawcy usług płatniczych mogli nakładać na nich taki obowiązek. Dlatego też aspekt zasady honorowania wszystkich kart przewidujący „honorowanie wszystkich wydawców kart” jest uzasadniony w ramach systemu kart płatniczych, ponieważ uniemożliwia odbiorcom postępowanie w dyskryminujący sposób w stosunku do poszczególnych banków, które wydały kartę, natomiast aspekt tej zasady przewidujący „honorowanie wszystkich produktów” stanowi zasadniczo praktykę wiążaną, która uzależnia akceptację kart, na które nakładane są niskie opłaty, od akceptacji kart, na które nakładane są wysokie opłaty. Zniesienie aspektu zasady honorowania wszystkich kart przewidującego „honorowanie wszystkich produktów” pozwoliłoby akceptantom ograniczyć wybór kart płatniczych, które akceptują, jedynie do kart płatniczych, które mają niskie lub niższe opłaty, co przyniosłoby również korzyści konsumentom dzięki obniżeniu kosztów ponoszonych przez akceptanta. Akceptanci, którzy akceptują karty debetowe, nie byłiby wówczas zmuszani do akceptowania kart kredytowych, natomiast akceptanci, którzy akceptują karty kredytowe, nie byłiby zmuszani do akceptowania kart biznesowych. W celu ochrony konsumenta i jego zdolności do korzystania z kart płatniczych tak często, jak to możliwe, akceptanci powinni jednak być zobowiązani do akceptowania wszystkich kart, które podlegają tej samej regulowanej opłacie interchange. Takie ograniczenie

mogłoby również prowadzić do powstania bardziej konkurencyjnego środowiska dla kart podlegających opłatom interchange, które nie są regulowane na mocy niniejszego rozporządzenia, ponieważ akceptanci mogliby uzyskać lepszą pozycję negocjacyjną w odniesieniu do warunków, na jakich akceptują takie karty.

- (30) Aby ograniczenia zasady honorowania wszystkich kart mogły w skuteczny sposób funkcjonować, konieczne jest zapewnienie dostępności pewnych informacji. Po pierwsze, odbiorcy powinni posiadać środki pozwalające zidentyfikować różne kategorie kart. W związku z tym różne kategorie powinny być możliwe do zidentyfikowania w urzędzeniu w widoczny sposób i w formie elektronicznej. Po drugie, również płatnik powinien zostać poinformowany o akceptacji jego instrumentu (instrumentów) płatniczego (płatniczych) w danym punkcie sprzedaży. Konieczne jest, by odbiorca przekazywał płatnikowi informacje o wszelkich ograniczeniach w zakresie stosowania danej marki w tym samym czasie i na tych samych warunkach co informacje o marce, która jest akceptowana.
- (31) Aby zapewnić możliwość dochodzenia praw w przypadku niewłaściwego stosowania niniejszego rozporządzenia lub w przypadku powstania sporów między użytkownikami usług płatniczych i dostawcami usług płatniczych, państwa członkowskie powinny ustanowić odpowiednie i skuteczne pozasądowe procedury wnoszenia skarg i dochodzenia praw. Państwa członkowskie powinny ustanowić przepisy dotyczące sankcji mających zastosowanie w przypadku naruszeń niniejszego rozporządzenia oraz zapewnić, aby były one skuteczne, proporcjonalne i odstrasżające oraz aby były stosowane.
- (32) Ze względu na to, że cele niniejszego rozporządzenia, a mianowicie ustanowienie jednolitych wymogów w odniesieniu do transakcji kartą płatniczą oraz transakcji realizowanych przez internet i za pośrednictwem urządzeń przenośnych w oparciu o płatności kartą, nie mogą zostać osiągnięte w dostateczny sposób przez państwa członkowskie, a ze względu na skalę działań możliwe jest lepsze ich osiągnięcie na szczeblu unijnym, Unia może przyjąć środki zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadą proporcjonalności, określoną we wspomnianym artykule, niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tych celów.
- (33) Niniejsze rozporządzenie nie narusza praw podstawowych i jest zgodne z zasadami uznanymi w szczególności w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej, zwłaszcza w zakresie prawa do skutecznego środka prawnego i bezstronnego sądu, wolności prowadzenia działalności gospodarczej, ochrony konsumentów oraz musi być stosowane zgodnie z tymi prawami i zasadami,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

ROZDZIAŁ I

PRZEPISY OGÓLNE

Artykuł 1

Zakres stosowania

1. Niniejsze rozporządzenie ustanawia jednolite wymogi techniczne i handlowe w odniesieniu do transakcji kartą płatniczą realizowanych na terenie Unii, w przypadku

gdy zarówno dostawca usług płatniczych płatnika, jak i dostawca usług płatniczych odbiorcy mają swoje siedziby w Unii.

2. Niniejsze rozporządzenie nie ma zastosowania do instrumentów płatniczych, które można wykorzystywać jedynie w ramach ograniczonej sieci mającej odpowiadać na konkretne potrzeby przy użyciu instrumentów płatniczych, które można wykorzystywać jedynie w ograniczony sposób, ponieważ pozwalają one posiadaczowi takiego instrumentu nabywać towary lub usługi wyłącznie w pomieszczeniach emitenta lub w ramach ograniczonej sieci podmiotów świadczących usługi na podstawie bezpośredniej umowy handlowej z profesjonalnym emitentem, albo ponieważ można je wykorzystywać wyłącznie do nabycia ograniczonego asortymentu towarów lub usług.
3. Rozdział II nie ma zastosowania do:
 - a) transakcji realizowanych przy użyciu kart biznesowych,
 - b) wypłat gotówki w bankomatach oraz
 - c) transakcji realizowanych przy użyciu kart wydanych przez trójstronne systemy kart płatniczych.
4. Art. 7 nie ma zastosowania do trójstronnych systemów kart płatniczych.

Artykuł 2

Definicje

Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

- (1) „agent rozliczeniowy” oznacza dostawcę usług płatniczych bezpośrednio lub pośrednio zawierającego umowę z odbiorcą o obsługę transakcji płatniczych odbiorcy;
- (2) „wydawca karty” oznacza dostawcę usług płatniczych bezpośrednio lub pośrednio zawierającego umowę z płatnikiem o inicjowanie, przetwarzanie i rozrachunek transakcji płatniczych płatnika;
- (3) „konsument” oznacza osobę fizyczną, która w ramach umów o usługę płatniczą objętych niniejszym rozporządzeniem działa w celach innych niż działalność handlowa, gospodarcza lub zawodowa tej osoby;
- (4) „transakcja kartą debetową” oznacza transakcję płatniczą kartą, w tym kartami przedpłaconymi, związaną z dostępem do rachunku bieżącego lub depozytowego, który jest obciążany transakcją w terminie mniej niż 48 godzin po autoryzowaniu/zainicjowaniu transakcji;
- (5) „transakcja kartą kredytową” oznacza transakcję płatniczą kartą, w przypadku której rozrachunek transakcji jest przeprowadzany w terminie ponad 48 godzin po autoryzowaniu/zainicjowaniu transakcji;
- (6) „karta biznesowa” oznacza wszystkie karty płatnicze wydawane na rzecz przedsiębiorstw lub jednostek sektora publicznego, których wykorzystanie jest ograniczone do wydatków służbowych zatrudnionych osób lub urzędników, bądź też karty wydawane na rzecz osób fizycznych pracujących na własny rachunek i prowadzących działalność gospodarczą, których wykorzystanie jest ograniczone do wydatków związanych z działalnością tych osób fizycznych pracujących na własny rachunek lub osób przez nie zatrudnionych;

- (7) „transakcja płatnicza realizowana w oparciu o kartę” oznacza usługę wykorzystywaną w celu realizacji transakcji płatniczej za pomocą wszelkiego rodzaju urządzenia obsługującego karty lub urządzenia telekomunikacyjnego, cyfrowego lub informatycznego lub oprogramowania, jeżeli prowadzi ona do dokonania transakcji kartą płatniczą. Transakcje płatnicze realizowane w oparciu o kartę nie obejmują transakcji realizowanych przy użyciu innych rodzajów usług płatniczych.
- (8) „transgraniczna transakcja płatnicza” oznacza transakcję płatniczą kartą lub transakcję płatniczą realizowaną w oparciu o kartę, inicjowaną przez płatnika albo przez odbiorcę, w przypadku której dostawca usług płatniczych płatnika oraz dostawca usług płatniczych odbiorcy posiadają siedziby w różnych państwach członkowskich lub w przypadku której karta płatnicza została wydana przez dostawcę usług płatniczych wydającego karty posiadającego siedzibę w innym państwie członkowskim niż państwo, w którym znajduje się punkt sprzedaży;
- (9) „opłata interchange” oznacza opłatę pobieraną z tytułu każdej transakcji bezpośrednio lub pośrednio (tj. za pośrednictwem osoby trzeciej) pomiędzy dostawcami usług płatniczych płatnika i odbiorcy zaangażowanymi w transakcję kartą płatniczą lub transakcję płatniczą realizowaną w oparciu o kartę;
- (10) „opłata akceptanta” oznacza opłatę uiszczaną przez odbiorcę na rzecz agenta rozliczeniowego z tytułu każdej transakcji, obejmującą opłatę interchange, opłatę dla systemu płatności, opłatę za obsługę transakcji, a także marżę agenta rozliczeniowego;
- (11) „odbiorca” oznacza osobę fizyczną lub prawną, która jest zamierzonym odbiorcą środków pieniężnych stanowiących przedmiot transakcji płatniczej;
- (12) „płatnik” oznacza osobę fizyczną lub prawną, która posiada rachunek płatniczy i zezwala na wykonanie zlecenia płatniczego z tego rachunku płatniczego, lub – w przypadku gdy rachunek płatniczy nie występuje – osobę fizyczną lub prawną, która składa zlecenie płatnicze;
- (13) „system kart płatniczych” oznacza jednolity zbiór zasad, praktyk, standardów lub wytycznych wdrożeniowych w odniesieniu do wykonywania transakcji płatniczych w całej Unii i w państwach członkowskich, który jest odrębny od wszelkiej infrastruktury lub wszelkich systemów płatności, które umożliwiają jego stosowanie;
- (14) „czterostronny system kart płatniczych” oznacza system kart płatniczych, w ramach którego płatności są dokonywane z rachunku płatniczego posiadacza karty na rachunek płatniczy odbiorcy za pośrednictwem systemu, dostawcy usług płatniczych wydającego karty płatnicze (po stronie posiadacza karty) oraz dostawcy usług płatniczych świadczącego usługę acquiringu (po stronie odbiorcy), a także transakcje realizowane w oparciu o kartę oparte na tej samej strukturze;
- (15) „trójstronny system kart płatniczych” oznacza system kart płatniczych, w ramach którego płatności są dokonywane z rachunku płatniczego prowadzonego przez system na rzecz posiadacza karty na rachunek płatniczy prowadzony przez system na rzecz odbiorcy, a także transakcje realizowane w oparciu o kartę oparte na tej samej strukturze. W przypadku gdy trójstronny system kart płatniczych udzieli licencji innemu dostawcy usług płatniczych na wydawanie kart płatniczych lub świadczenie usługi acquiringu w odniesieniu do kart płatniczych, uznawany jest za czterostronny system kart płatniczych;

- (16) „instrument płatniczy” oznacza każde zindywidualizowane urządzenie lub uzgodniony przez użytkownika usług płatniczych i dostawcę usług płatniczych zbiór procedur, wykorzystywany przez użytkownika usług płatniczych lub w jego imieniu w celu zainicjowania zlecenia płatniczego;
- (17) „instrument płatniczy oparty na karcie” oznacza każdy instrument płatniczy, w tym kartę, telefon komórkowy, komputer lub inne urządzenie techniczne zawierające odpowiednią aplikację, wykorzystywany przez płatnika do zainicjowania zlecenia płatniczego, które nie jest poleceniem przelewu lub poleceniem zapłaty, które zdefiniowano w art. 2 rozporządzenia (UE) nr 260/2012;
- (18) „aplikacja płatnicza” oznacza oprogramowanie komputerowe lub podobne, które jest wprowadzane do urządzenia, umożliwiające inicjowanie transakcji płatniczych realizowanych w oparciu o kartę oraz pozwalające płatnikowi na składanie zleceń płatniczych;
- (19) „zlecenie płatnicze” oznacza każdą przekazaną przez płatnika swojemu dostawcy usług płatniczych dyspozycję wykonania transakcji płatniczej;
- (20) „transakcja kartą płatniczą” oznacza transakcję płatniczą realizowaną przy użyciu karty płatniczej lub przy użyciu infrastruktury transakcji kartą płatniczą i opartą na zasadach realizowania transakcji kartą płatniczą;
- (21) „dostawca usług płatniczych” oznacza osoby fizyczne lub prawne, którym udzielono zezwolenia na świadczenie usług płatniczych wymienionych w załączniku do dyrektywy 2007/64/WE. Dostawca usług płatniczych może być wydawcą kart płatniczych albo agentem rozliczeniowym, lub zarówno jednym, jak i drugim;
- (22) „użytkownik usług płatniczych” oznacza osobę fizyczną lub prawną korzystającą z usług płatniczych w charakterze płatnika albo odbiorcy, lub obu łącznie;
- (23) „transakcja płatnicza” oznacza działanie zainicjowane przez płatnika lub w jego imieniu bądź też przez odbiorcę, polegające na przekazaniu środków, niezależnie od rodzaju leżących u jej podstaw zobowiązań między płatnikiem a odbiorcą;
- (24) „obsługa transakcji” oznacza świadczenie usług w zakresie obsługi transakcji płatniczej w postaci działań wymaganych do obsługi dyspozycji płatniczej między agentem rozliczeniowym a wydawcą karty;
- (25) „podmiot obsługujący” oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną świadczącą usługi w zakresie obsługi transakcji płatniczej.

Rozdział II

OPLATY INTERCHANGE

Artykuł 3

Oplaty interchange z tytułu transgranicznych transakcji kartą debetową dla konsumentów lub kartą kredytową dla konsumentów

1. Ze skutkiem od dnia przypadającego dwa miesiące po dacie wejścia w życie niniejszego rozporządzenia dostawcy usług płatniczych nie mogą oferować ani żądać opłat interchange z tytułu transgranicznych transakcji kartą debetową nakładanych na każdą transakcję ani innego rodzaju uzgodnionego wynagrodzenia o podobnym celu lub skutku w wysokości ponad 0,2 % wartości transakcji.

2. Ze skutkiem od dnia przypadającego dwa miesiące po dacie wejścia w życie niniejszego rozporządzenia dostawcy usług płatniczych nie mogą oferować ani żądać opłat interchange z tytułu transgranicznych transakcji kartą kredytową nakładanych na każdą transakcję ani innego rodzaju uzgodnionego wynagrodzenia o podobnym celu lub skutku w wysokości ponad 0,3 % wartości transakcji.

Artykuł 4

Oplata interchange z tytułu wszystkich transakcji kartą debetową dla konsumentów lub kartą kredytową dla konsumentów

1. Ze skutkiem od dnia przypadającego dwa lata po dacie wejścia w życie niniejszego rozporządzenia dostawcy usług płatniczych nie mogą oferować ani żądać opłaty interchange z tytułu wszelkiego rodzaju transakcji realizowanych w oparciu o kartą debetową, nakładanej na każdą transakcję, ani innego rodzaju uzgodnionego wynagrodzenia o podobnym celu lub skutku w wysokości ponad 0,2 % wartości transakcji.
2. Ze skutkiem od dnia przypadającego dwa lata po dacie wejścia w życie niniejszego rozporządzenia dostawcy usług płatniczych nie mogą oferować ani żądać opłaty interchange z tytułu wszelkiego rodzaju transakcji realizowanych w oparciu o kartą kredytową, nakładanej na każdą transakcję, ani innego rodzaju uzgodnionego wynagrodzenia o podobnym celu lub skutku w wysokości ponad 0,3 % wartości transakcji.

Artykuł 5

Zakaz obchodzenia przepisów

Do celów stosowania pułapów, o których mowa w art. 3 i 4, wszelkiego rodzaju kwoty netto otrzymywane przez bank wydający karty z systemu kart płatniczych z tytułu transakcji płatniczych lub powiązanych działań traktowane są jak część opłaty interchange.

Rozdział III

ZASADY REALIZOWANIA TRANSAKCJI

Artykuł 6

Udzielanie licencji

1. Wszelkie ograniczenia terytorialne w obrębie Unii lub zasady o podobnym skutku zawarte w umowach licencyjnych dotyczących wydawania kart płatniczych lub świadczenia usług acquiringu w odniesieniu do transakcji kartą płatniczą są zakazane.
2. Wszelkie ograniczenia terytorialne w obrębie Unii lub zasady o podobnym skutku zawarte w zasadach stosowanych w czterostronnych systemach kart płatniczych są zakazane.
3. Jakikolwiek wymóg lub obowiązek uzyskania w poszczególnych państwach krajowych licencji lub zezwoleń na prowadzenie działalności transgranicznej lub zasady o podobnym skutku zawarte w umowach licencyjnych dotyczących wydawania kart płatniczych lub świadczenia usług acquiringu w odniesieniu do transakcji kartą płatniczą są zakazane.

4. Jakikolwiek wymóg lub obowiązek uzyskania w poszczególnych państwach krajowych licencji lub zezwoleń na prowadzenie działalności transgranicznej lub zasady o podobnym skutku zawarte w zasadach stosowanych w czterostronnych systemach kart płatniczych są zakazane.

Artykuł 7

Rozdzielność systemów kart płatniczych i podmiotów obsługujących

1. Systemy kart płatniczych i podmioty obsługujące są niezależne pod względem formy prawnej, organizacji i podejmowania decyzji. W żaden sposób nie mogą one traktować w różny sposób jednostek zależnych i udziałowców z jednej strony i użytkowników tych systemów i innych kontrahentów z drugiej strony, a także w żaden sposób nie mogą warunkować świadczenia dowolnej z oferowanych przez siebie usług od zaakceptowania przez ich kontrahenta innych usług, które oferują.
2. Systemy kart płatniczych umożliwiają, by informacje o autoryzacji i rozliczeniu pojedynczej transakcji kartą były rozdzielone i obsługiwane przez różne podmioty obsługujące transakcję.
3. Wszelkiego rodzaju dyskryminacja terytorialna pod względem zasad dotyczących obsługi transakcji stosowanych przez systemy kart płatniczych jest zakazana.
4. Podmioty obsługujące transakcje w obrębie Unii zapewniają, aby ich system wykazywał techniczną interoperacyjność z innymi systemami podmiotów obsługujących transakcje w obrębie Unii, poprzez stosowanie standardów opracowanych przez międzynarodowe lub europejskie organy normalizacyjne. Ponadto podmioty obsługujące transakcje nie mogą przyjmować lub stosować zasad realizowania transakcji, które ograniczają interoperacyjność z innymi podmiotami obsługującymi transakcje w obrębie Unii.

Artykuł 8

Opatrywanie więcej niż jedną marką i wybór marki

1. Wszelkie zasady stosowane przez systemy oraz zasady w umowach licencyjnych, które utrudniają lub uniemożliwiają wydawcy kart opatrywanie urządzenia obsługującego karty lub urządzenia telekomunikacyjnego, cyfrowego lub informatycznego oznaczeniem co najmniej dwóch różnych marek instrumentów płatniczych, są zakazane.
2. Wszelkie różnice w traktowaniu wydawców kart płatniczych lub agentów rozliczeniowych pod względem zasad stosowanych w systemach oraz zasad w umowach licencyjnych w odniesieniu do opatrywania urządzenia obsługującego karty lub urządzenia telekomunikacyjnego, cyfrowego lub informatycznego więcej niż jedną marką są zakazane.
3. Systemy kart płatniczych nie nakładają wymogów dotyczących sprawozdawczości, obowiązku uiszczania opłat lub innych obowiązków o tym samym celu lub skutku na dostawców usług płatniczych wydających karty i dostawców usług płatniczych świadczących usługę acquiringu w odniesieniu do transakcji realizowanych przy użyciu wszelkich urządzeń opatrzonego oznaczeniem ich marki w stosunku do transakcji, do których ich system nie ma zastosowania.
4. Wszelkie zasady dotyczące przekierowywania mające na celu skierowanie transakcji przez specjalny kanał lub proces oraz inne standardy i wymogi techniczne oraz

standardy i wymogi w zakresie bezpieczeństwa w odniesieniu do obsługi więcej niż jednej marki karty płatniczej przez urządzenie obsługujące karty lub urządzenie telekomunikacyjne, cyfrowe lub informatyczne nie mogą mieć charakteru dyskryminującego i nie mogą być stosowane w dyskryminujący sposób.

5. W przypadku gdy urządzenie płatnicze oferuje wybór między różnymi markami instrumentów płatniczych, o wyborze marki mającej zastosowanie do danej transakcji płatniczej decyduje płatnik w punkcie sprzedaży.
6. Systemy kart płatniczych, wydawcy kart płatniczych, agenci rozliczeniowi i dostawcy infrastruktury obsługującej karty nie wprowadzają do instrumentów płatniczych lub sprzętu stosowanego w punkcie sprzedaży automatycznych mechanizmów, oprogramowania lub urządzeń ograniczających możliwość wyboru przez płatnika marki podczas używania instrumentów płatniczych opatrzonych więcej niż jedną marką.

Artykuł 9 *Brak łączenia opłat*

1. Agenci rozliczeniowi oferują odbiorcom i pobierają od nich indywidualnie określone opłaty akceptanta w odniesieniu do poszczególnych kategorii i marek kart płatniczych, chyba że akceptanci pisemnie zwrócą się do dostawców usług płatniczych świadczących usługę acquiringu o pobieranie łączonych opłat akceptanta.
2. Porozumienia między dostawcami usług płatniczych świadczącymi usługę acquiringu a odbiorcami obejmują indywidualnie określone informacje na temat kwoty opłat akceptanta, opłat interchange i opłat systemowych, mających zastosowanie w odniesieniu do poszczególnych kategorii i marek kart płatniczych.

Artykuł 10 *Zasady honorowania wszystkich kart*

1. Systemy płatności i dostawcy usług płatniczych nie stosują żadnych zasad, które mogą zobowiązać odbiorców akceptujących karty i inne instrumenty płatnicze wydawane przez jednego dostawcę usług płatniczych wydającego karty w ramach systemu instrumentów płatniczych do akceptowania również innych instrumentów płatniczych tej samej marki lub kategorii wydawanych przez innych dostawców usług płatniczych wydających karty w ramach tego samego systemu, z wyjątkiem sytuacji, w której podlegają one tej samej regulowanej opłacie interchange.
2. Ograniczenie zasady honorowania wszystkich kart, o którym mowa w ust. 1, pozostaje bez uszczerbku dla możliwości postanowienia przez systemy płatnicze i dostawców usług płatniczych, że niektóre karty nie mogą zostać odrzucone ze względu na tożsamość dostawcy usług płatniczych wydającego karty lub posiadacza kart.
3. Akceptanci, którzy podejmą decyzję o nieakceptowaniu wszystkich kart lub innych instrumentów płatniczych systemu kart płatniczych, informują konsumentów w wyraźny i niebudzący wątpliwości sposób w tym samym czasie, kiedy informują konsumentów o akceptowaniu innych kart i instrumentów płatniczych systemu. Informacje na ten temat są w widoczny sposób eksponowane przy wejściu do sklepu, przy kasie lub na stronie internetowej, bądź z zastosowaniem innych stosownych elektronicznych środków przekazu lub środków przekazu funkcjonujących w

środowisku urządzeń przenośnych i są zapewniane płatnikowi w odpowiednim czasie przed zawarciem przez niego umowy zakupu z odbiorcą.

4. Dostawcy usług płatniczych wydający karty zapewniają, by ich instrumenty płatnicze były możliwe do zidentyfikowania wizualnie i w formie elektronicznej, umożliwiając odbiorcom jednoznaczne zidentyfikowanie, jakie marki i kategorie kart przedpłaconych, debetowych, kredytowych lub biznesowych lub jakie płatności realizowane w oparciu o te karty zostały wybrane przez płatnika.

Artykuł 11

Zasady kierunkowania wyboru

1. Wszelkie zasady zawarte w umowach licencyjnych, zasadach stosowanych przez systemy kart płatniczych oraz w umowach zawieranych między dostawcami usług płatniczych świadczącymi usługę acquiringu a odbiorcami uniemożliwiające odbiorcom kierunkowanie konsumentów, tak aby korzystali z instrumentów płatniczych preferowanych przez odbiorcę, są zakazane. Ten zakaz obejmuje również wszelkie zasady zakazujące odbiorcom traktowania urządzeń płatniczych danego systemu bardziej lub mniej korzystnie niż pozostałych.
2. Wszelkie zasady zawarte w umowach licencyjnych, zasadach stosowanych przez systemy kart płatniczych oraz w porozumieniach zawieranych między dostawcami usług płatniczych świadczącymi usługę acquiringu w stosunku do kart a odbiorcami, uniemożliwiające odbiorcom informowanie płatników o opłatach interchange i opłatach akceptanta, są zakazane.
3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się nie naruszając przepisów dotyczących opłat, zniżek i innych sposobów zachęcania przewidzianych w art. 55 wniosku COM(2013) 547 oraz w art. 19 dyrektywy 2011/83/UE²².

Artykuł 12

Informacje dla odbiorcy dotyczące poszczególnych transakcji płatniczych

1. Po wykonaniu danej transakcji płatniczej dostawca usług płatniczych odbiorcy dostarcza mu następujące informacje:
 - a) informację umożliwiającą odbiorcy zidentyfikowanie transakcji płatniczej;
 - b) kwotę transakcji płatniczej w walucie, w której uznawany jest rachunek płatniczy odbiorcy;
 - c) kwotę wszelkich opłat należnych z tytułu transakcji płatniczej ze wskazaniem odrębnie kwoty opłaty interchange.

W przypadku udzielenia przez odbiorcę wcześniejszej i wyraźnej zgody informacje, o których mowa w akapicie pierwszym, mogą być podawane zbiorczo według marki, aplikacji, kategorii instrumentu płatniczego oraz stawek opłaty interchange mającej zastosowanie do danej transakcji.
2. Umowy między agentami rozliczeniowymi a odbiorcami mogą zawierać warunek, zgodnie z którym informacje, o których mowa w ust. 1 akapit pierwszy, należy dostarczać lub udostępniać okresowo, co najmniej raz w miesiącu, i w uzgodniony

²²

Dyrektywa 2011/83/UE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 października 2011 r. w sprawie praw konsumentów.

sposób umożliwiający odbiorcy przechowywanie i odtwarzanie tych informacji w niezmienionej postaci.

Rozdział IV

PRZEPISY KOŃCOWE

Artykuł 13 Właściwe organy

1. Państwa członkowskie wyznaczają właściwe organy, które są uprawnione do zapewnienia egzekwowania przepisów niniejszego rozporządzenia oraz które posiadają uprawnienia w zakresie prowadzenia dochodzeń i egzekwowania prawa.
2. Państwa członkowskie mogą wyznaczyć istniejące już organy do działania w charakterze właściwych organów.
3. Państwa członkowskie mogą wyznaczyć różne właściwe organy.
4. Państwa członkowskie powiadamiają Komisję o wyznaczonych właściwych organach w terminie dwóch miesięcy od daty wejścia w życie niniejszego rozporządzenia. Państwa członkowskie niezwłocznie powiadamiają Komisję o wszelkich późniejszych zmianach dotyczących tych organów.
5. Wyznaczone właściwe organy, o których mowa w ust. 1, posiadają odpowiednie zasoby do wykonywania swoich obowiązków.
6. Państwa członkowskie zobowiązują właściwe organy do skutecznego monitorowania przestrzegania niniejszego rozporządzenia oraz do podejmowania wszelkich działań koniecznych do zapewnienia takiego przestrzegania.
7. Państwa członkowskie zapewniają, by od decyzji w sprawie wyznaczenia organów, o których mowa w ust. 1, przysługiwało prawo do odwołania.

Artykuł 14 Sankcje

1. Państwa członkowskie ustanawiają przepisy dotyczące sankcji nakładanych za naruszenia niniejszego rozporządzenia i podejmują wszelkie konieczne środki, by zapewnić ich stosowania. Sankcje te są skuteczne, proporcjonalne i odstraszające.
2. Państwa członkowskie powiadamiają Komisję o tych przepisach w terminie dwóch miesięcy od daty wejścia w życie niniejszego rozporządzenia oraz powiadamiają ją niezwłocznie o każdej późniejszej zmianie dotyczącej tych przepisów.

Artykuł 15 Rozstrzyganie sporów, pozasądowe procedury wnoszenia skarg i dochodzenia praw

1. Państwa członkowskie ustanawiają odpowiednie i skuteczne pozasądowe procedury wnoszenia skarg i dochodzenia praw do celów rozstrzygania sporów między odbiorcami a dostawcami usług płatniczych, wynikających ze stosowania niniejszego rozporządzenia. Państwa członkowskie wyznaczają w tym celu istniejące organy lub, w odpowiednich przypadkach, ustanawiają nowe organy.
2. Państwa członkowskie powiadamiają Komisję o tych organach w terminie dwóch lat od daty wejścia w życie niniejszego rozporządzenia. Państwa członkowskie

niezwłocznie powiadamiają Komisję o każdej późniejszej zmianie dotyczącej tych organów.

Artykuł 16
Klauzula przeglądowa

Po upływie czterech lat od daty wejścia w życie niniejszego rozporządzenia Komisja przedkłada Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie dotyczące stosowania niniejszego rozporządzenia. W sprawozdaniu Komisji analizuje się w szczególności adekwatność poziomów opłat interchange oraz mechanizmów kierunkowania wyboru, takich jak opłaty, uwzględniając wykorzystanie i koszty różnych sposobów płatności, a także skalę pojawienia się na rynku nowych uczestników i technologii.

Artykuł 17
Wejście w życie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia [...] r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodniczący

W imieniu Rady
Przewodniczący